

HELENA MARCZEWSKA
IRENA DOBROWOLSKA
Instytut Ekonomiki Rolnej

KOSZTY PODSTAWOWYCH PRODUKTÓW ROLNYCH W INDYWIDUALNYCH GOSPODARSTWACH CHŁOPSKICH W LATACH 1957/58, 1958/59 I 1959/60

Zakład Ogólnej Ekonomiki Rolnej przy IER prowadzi systematyczne badania kosztów i opłacalności podstawowych produktów rolnych w gospodarstwach indywidualnych.

Celem niniejszej pracy jest zobrazowanie poziomu kosztów jednostkowych podstawowych artykułów produkowanych w gospodarstwach chłopskich. Wyniki za lata obrazują tendencje kształtowania się poziomu kosztów w latach badanych, przy założeniu, że nie uległo istotnym zmianom ilościowe zużycie środków w tych latach.

Za podstawę do szacunku kosztu w latach 1958/59 i 1959/60 przyjęto obliczone koszty w wybranych „typowych” 200 gospodarstwach prowadzących rachunkowość rolniczą dla Instytutu Ekonomiki Rolnej w roku 1957/58.

Charakterystyka gospodarstw przyjętych za podstawę szacunku kosztów

W 1958 roku wybrano spośród całej masy gospodarstw prowadzących rachunkowość rolną pewną liczbę gospodarstw, na podstawie której obliczono koszty jednostkowe podstawowych artykułów rolnych. Koszty te były podstawą do wyliczenia szacunkowych kosztów jednostkowych w przeciętnych gospodarstwach.

W wybranych gospodarstwach przeprowadzono ankietę uzupełniającą dane z ksiąg rachunkowych. Ankieta dotyczyła nakładów pracy, zmianowania, nawożenia obornikiem i nawozami mineralnymi każdej uprawianej działki. Dane te posłużyły nam, jako dodatkowe informacje, przy obliczaniu jednostkowych kosztów produkcji.

Typowania gospodarstw dokonano w 11 województwach.¹

1. Województwa poznańskie i bydgoskie reprezentują w naszych badaniach gospodarstwa o obszarze większym odznaczające się wyższą kulturą rolną,

2. Województwo białostockie — gospodarstwa o obszarze większym i niskiej kulturze rolnej,

3. Województwa warszawskie i łódzkie — teren gospodarstw średniorolnych,

4. Województwa krakowskie i rzeszowskie oraz część kieleckiego i lubelskiego — teren gospodarstw małych,

¹ Patrz mapa uwzględniająca szczegółowy podział okręgów rolniczych.

5. Województwa wrocławskie i opolskie wybrano jako reprezentantów ziem odzyskanych, odznaczających się wyrównanym obszarem gospodarstw średniorolnych, znacznie umaszynowanych.

Wyboru gospodarstw dokonano w oparciu o następujące dane: strukturę zasiewów, trzyletnie plony podstawowych roślin, strukturę użytków rolnych, dane dotyczące jakości gleby, oraz dane odnośnie obsady inwentarza w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych. Dane te konfrontowano z danymi przeciętnymi dla dawnych gmin, z których pochodziły te gospodarstwa. Liczby charakteryzujące gminy odczytano z map opracowanych przez Zakład Rozmieszczenia Produkcji IER.

Załączona mapa obrazuje rozmieszczenie 200 gospodarstw przyjętych jako „typowe” do obliczenia kosztów jednostkowych. W gospodarstwach tych liczono koszty jednostkowe wszystkich produkowanych artykułów roślinnych na powierzchni zasiewu większej niż 0,10 ha, koszty jednostkowe produkcji 1 kg żywca wołowego, wieprzowego oraz koszty 1 litra mleka.

Do szacunku kosztów publikowanych w tej pracy przyjęto za podstawę przeciętną strukturę kosztu z gospodarstw następujących grup obszarowych:

Województwa	Granice obszarowe gospodarstw w ha
Bydgoskie, poznańskie	7—20
Warszawskie, łódzkie	3—14
Białostockie	7—20
Kieleckie, lubelskie, krakowskie, rzeszowskie	do 7
Wrocławskie, opolskie	3—10

Szacunku kosztów w produkcji roślinnej dokonano na podstawie przeciętnych danych uzyskanych z łącznej powierzchni zasiewów gospodarstw typowych w poszczególnych województwach.

Tabela I

Powierzchnia zasiana (w ha) 4 zbóż, ziemniaków, buraków cukrowych w gospodarstwach służących za podstawę szacunku

Województwo	Pszenvca	Zyto	Jęczmień	Owies	Ziemniaki	Buraki cukrowe
Warszawa	6,70	72,57	4,65	16,29	37,63	4,84
Bydgoszcz	9,30	39,63	15,40	9,65	19,54	8,78
Poznań	8,44	57,83	10,32	11,76	26,94	7,21
Łódź	3,95	35,11	1,40	6,35	18,23	0,37
Kielce	7,05	10,27	2,05	4,93	6,43	0,86
Lublin	8,64	13,04	2,83	5,11	8,31	1,55
Białystok	8,94	40,71	4,03	22,07	20,65	0,59
Wrocław	22,46	22,68	6,01	14,17	14,35	7,43
Opole	15,70	6,96	5,30	9,12	6,57	3,78
Kraków	7,31	5,90	1,20	3,35	4,30	0,38
Rzeszów	12,47	10,75	0,28	4,45	6,79	2,39

Za podstawę do szacunku kosztów produkcji bydła przyjęto wyniki tylko z tych gospodarstw, w których udój od 1 krowy nie odbiegał od przeciętnej mleczności w województwie według danych korespondentów GUS.

Tabela II

Liczba krów (stan średni z roku 1957/58) oraz produkcja żywca wieprzowego, na podstawie której liczono przeciętne koszty

Województwo	Liczba krów	Produkcja żywca trzody w kg	Przeciętna waga tuczników w kg
Warszawa	69,5	25,155	127
Bydgoszcz	40,5	15,225	112
Poznań	13,0	19,851	116
Łódź	38,5	11,101	122
Kielce	16,5	5,785	121
Lublin	31,5	8,791	127
Białystok	55,0	14,242	129
Wrocław	26,5	11,415	139
Opole	8,0	7,519	126
Kraków	25,0	5,599	116
Rzeszów	27,0	8,744	118

Tabela III

Wskaźnik jakości gleby oraz udział łąk i pastwisk w użytkach rolnych w gospodarstwach ankietowanych na tle danych przeciętnych

Województwo	Wskaźnik jakości gleby		Udział łąk i pastwisk w użytkach rolnych w %	
	przeciętny	na podstawie ankiety	przeciętny	na podstawie ankiety
Warszawskie	0,9	1,0	21,2	33,7
Bydgoskie	1,0	1,0	13,1	8,3
Poznańskie	0,9	1,0	15,4	19,0
Łódzkie	1,0	0,9	15,6	13,2
Kieleckie	1,1	1,1	17,6	8,3
Lubelskie	1,2	1,4	22,3	28,9
Białostockie	0,9	1,0	32,1	31,8
Wrocławskie	1,1	1,2	17,9	15,6
Opolskie	1,0	1,1	14,6	17,3
Krakowskie	1,2	1,3	22,3	16,1
Rzeszowskie	1,1	1,3	26,1	15,0

Źródło: Dane przeciętne dla wskaźnika jakości gleby obliczono na podstawie stosunku hektarów przeliczeniowych do gruntów ornych według sprawozdawczości Ministerstwa Przemysłu Rolnego i Skupu. Udział łąk i pastwisk według danych GUS „Użytkowanie gruntów i powierzchni zasiewów w czerwcu 1956 i 1957 r.”. Zeszyt 38. Dane ankietowe średnie ważone wszystkich gospodarstw w województwie.

Ocena reprezentatywności podstawy przyjętej do szacunku kosztów

Na wstępie porównamy niektóre dane ze zbiorowości próbnej, stanowiącej podstawę do szacunku kosztów przeciętnych, z danymi charakterystycznymi dla przeciętnych gospodarstw w województwach.

Następnie przejdziemy do zreferowania metody zastosowanej do obliczenia przeciętnych kosztów produkcji na podstawie zbiorowości próbnej.

W tabeli III zestawiono wskaźnik jakości gleby obliczony na podstawie stosunku hektarów przeliczeniowych do gruntów ornych według danych Ministerstwa Przemysłu Rolnego i Skupu z danymi uzyskanymi ze zbiorowości próbnej¹ oraz udział łąk i pastwisk w użytkach rolnych. Dane te posłużą nam do oceny warunków produkcyjnych gospodarstw badanych w porównaniu do przeciętnych gospodarstw w województwie.

Gospodarstwa badane w zasadzie produkują w warunkach glebowych zbliżonych do przeciętnych w swoim rejonie. Jedynie zbiorowość próbna reprezentująca województwo lubelskie i rzeszowskie posiada nieco lepsze gleby, niż przeciętne gospodarstwa województwa.

Pod względem udziału łąk i pastwisk gospodarstwa badane różnią się od przeciętnych w województwie. Na ogół różnice te zamykają się w granicach uznanych przez nas za dopuszczalne (do 20%). Można zatem przyjąć, że badane przez nas gospodarstwa pod względem warunków produkcji nie odbiegają w zasadzie od przeciętnych warunków swojego terenu.

Pod względem obszaru zbiorowość przyjęta za podstawę do szacunku została dobrana tak, aby reprezentowała przeważającą masę gospodarstw swego terenu.

Porównując niektóre elementy struktury zasiewów gospodarstw badanych z danymi przeciętnymi dla województw (tabela IV) trzeba podkreślić wyższą kulturę rolną tych gospodarstw. Wyraża się to w niższym udziale roślin zbożowych w strukturze zasiewów. Różnice są stosunkowo nieznaczne od 0,6 do 5,0 procent powierzchni zasiewu. Jednocześnie zbiorowość badana wysiewa nieco więcej pszenicy w łącznej powierzchni przeznaczonej pod zboża, więcej roślin przemysłowych i okopowo-pastewnych. Wyjątek stanowią gospodarstwa z województwa opolskiego, które odznaczają się wyższym udziałem zbożowym (o 7,2%), przeznaczając prawie w całości tę różnicę na uprawę pszenicy.

Nieco korzystniejsza struktura zasiewów pozwala gospodarstwom ankietowanym z wszystkich województw na utrzymanie znacznie wyższej obsady inwentarza w porównaniu z przeciętną obsadą w województwie. Trzeba podkreślić, że różnice w rzeczywistości są wyższe niż przedstawione w tabeli V, z uwagi na to, że liczby charakteryzujące dane przeciętne są nieco zawyżone. Obliczono je bowiem łącznie z pogłowiem należącym do indywidualnych właścicieli nie posiadających gospodarstw rolnych.

¹ Zdajemy sobie sprawę, że wskaźnik jakości gleby obliczony na podstawie społecznej klasyfikacji gruntów nie jest doskonałą miarą jakości gleby. Posługujemy się nim z braku innej oceny jakości gleby.

Tabela IV

Porównanie niektórych elementów %/0 struktury zasiewów zbiorowości próbnej z danymi statystyki GUS za rok 1956

Wyszczególnienie	Wg danych		Wg danych		Wg danych	
	GUS	ankiety	GUS	ankiety	GUS	ankiety
	Warszawa		Bydgoszcz		Poznań	
Zboża ogółem	61,5	59,3	58,9	57,2	60,0	61,3
w tym pszenica	4,8	4,0	4,3	6,9	4,1	4,6
Okopowe ogółem	23,4	25,6	24,3	24,4	26,0	24,2
w tym buraki cukrowe	1,7	3,1	5,4	7,5	3,5	4,4
Przemysłowe bez buraków cukrowych	1,4	0,7	2,2	1,3	1,3	4,1
Pastewne bez okop.	12,4	12,3	12,8	14,1	10,8	8,3
	Łódź		Kielce		Lublin	
Zboża ogółem	59,6	59,0	63,5	62,0	66,6	61,5
w tym pszenica	5,6	5,8	9,6	15,1	12,9	15,1
Okopowe ogółem	24,0	24,7	22,8	20,4	20,2	21,2
w tym buraki cukrowe	1,4	0,9	0,9	2,7	2,0	2,9
Przemysłowe bez buraków cukrowych	1,0	1,1	1,8	2,2	2,9	2,4
Pastewne bez okop.	13,8	13,1	10,7	12,1	8,8	13,0
	Białystok		Wrocław		Opole	
Zboża ogółem	66,8	67,1	64,8	65,1	62,0	69,2
w tym pszenica	7,2	7,0	20,3	20,3	16,5	23,3
Okopowe ogółem	19,0	17,6	22,5	21,5	26,1	22,1
w tym buraki cukrowe	0,4	1,2	5,4	5,7	4,9	6,2
Przemysłowe bez buraków cukrowych	2,5	3,3	2,5	1,1	1,4	1,3
Pastewne bez okop.	8,5	7,6	6,6	8,2	8,0	5,8
	Kraków		Rzeszów			
Zboża ogółem	61,1	60,7	65,4	59,6		
w tym pszenica	15,8	21,3	18,1	22,6		
Okopowe ogółem	21,5	21,6	20,5	19,8		
w tym buraki cukrowe	0,5	3,4	1,1	3,9		
Przemysłowe bez buraków cukrowych	1,8	1,3	1,4	1,9		
Pastewne bez okop.	13,4	14,3	11,1	13,3		

Zródło: Dane statystyki masowej obliczono na podstawie danych GUS „Użytkowanie gruntów i powierzchni zasiewów w czerwcu 1956 i 1957 — zeszyt 38”. Dane ankietowe obliczono jako przeciętne dla województw.

Zbiorowość próbna reprezentuje jednostki gospodarujące przy pomocy zbliżonej siły roboczej, w podobnych warunkach klimatycznych i glebowych. Mimo to, osiąga ona wyższe wyniki produkcyjne, dzięki wyższej obsadzie inwentarza i większym możliwościom nawożenia organicznego, przy stosunkowo zbliżonym zużyciu nawozów mineralnych.

Tabela V

Porównanie pogłowia zwierząt gospodarskich w gospodarstwach badanych z przeciętną obsadą w województwie

Województwo	Pogłowie na 100 ha użytków rolnych						Ilość obornika na 1 ha gruntów ornych	
	bydło według stanu z 1957 r.			trzoda chlewna średni stan 1957/1958				
	przeciętnie	na podstawie ankiety	w % przec. = 100	przeciętnie	na podstawie ankiety	w % przec. = 100	przeciętnie	na podstawie ankiety
Warszawskie	38,5	47,6	124	70,0	91,2	130	59	79
Bydgoskie	36,9	43,6	134	67,4	89,2	132	53	66
Poznańskie	43,2	55,6	129	79,6	97,4	122	62	79
Łódzkie	48,6	54,0	111	68,9	111,8	164	64	72
Kieleckie	52,1	60,3	116	64,6	73,9	113	70	76
Lubelskie	43,5	64,3	148	71,1	104,0	146	67	91
Białostockie	32,9	47,9	146	54,0	78,7	146	61	90
Wrocławskie	41,8	46,7	112	53,5	47,8	89	60	80
Opolskie	54,3	58,0	107	84,2	43,5	52	79	93
Krakowskie	67,3	95,0	142	54,6	115,5	212	85	117
Rzeszowskie	65,3	92,2	141	51,0	107,3	210	87	116

Źródło: Dane przeciętne zestawiono według GUS „Statystyka Polski” zeszyt 26 (Zwierzęta gospodarskie wg użytkowników i województw w czerwcu 1958) str. 6 łącznie z pogłowiem należącym do indywidualnych właścicieli nie posiadających gospodarstw rolnych. Ilość obornika obliczono posługując się danymi GUS o stanie pogłowia według sztuk efektywnych. Wskaźniki przyjęto za M'n. Rolnictwa;

Konie 55, Bydło 75, trzoda 11,5, owce 6 q obornika.

Tabela VI

Plony w 4 zboż, ziemniaków i buraków cukrowych w gospodarstwach
badanych na tle przeciętnych województw

(średnie czteroletnie 1954/55 — 1957/58)

Wyszczególnienie	Średnia 4-letnia plonów 1954/55—1957/58		Średnia 4-letnia plonów 1954/55—1957/58		Średnia 4-letnia plonów 1954/55—1957/58		Średnia 4-letnia plonów 1954/55—1957/58	
	przeciętnie	na podstawie ankiety	przeciętnie	na podstawie ankiety	przeciętnie	na podstawie ankiety	przeciętnie	na podstawie ankiety
	Warszawa		Bydgoszcz		Poznań		Łódź	
4 zboża	15,1	15,3	16,3	20,1	15,7	19,1	14,8	15,7
Ziemniaki	124	151	132	169	130	144	127	144
Buraki cukrowe	224	257	210	270	212	212	220	259
	Kielce		Lublin		Białystok		Wrocław	
4 zboża	14,0	18,0	14,1	18,2	12,0	13,2	14,8	18,4
Ziemniaki	122	163	138	194	119	155	124	142
Buraki cukrowe	210	261	226	285	221	193	191	199
	Opole		Kraków		Rzeszów			
4 zboża	17,4	19,6	14,5	18,6	13,8	19,4		
Ziemniaki	139	157	116	156	118	153		
Buraki cukrowe	244	296	201	259	196	244		

Źródło: Przeciętne plony obliczono na podstawie Roczników Statystycznych za odpowiednie lata.

Plony 4 zboż gospodarstw badanych są wyższe od przeciętnych wojewódzkich o 22 do 29 procent, w województwach warszawskim, łódzkim, kieleckim i opolskim różnice są znacznie mniejsze. Plony ziemniaków są wyższe od przeciętnych o 21—40 %.

Dobór gospodarstw nie spełnił więc całkowicie postulatu reprezentatywności zbiorowości pod względem wyników produkcyjnych. Zbiorowość badana jest, mimo indywidualnego doboru gospodarstw, wyższa pod względem osiągniętych plonów od przeciętnych.

Metoda obliczania kosztów w badanych gospodarstwach

Do szacunku kosztów w przeciętnych gospodarstwach przyjęto za podstawę koszty obliczone w gospodarstwach wytypowanych. Dlatego przed zreferowaniem metody szacunku kosztów przeciętnych podajemy

sposób obliczania nakładów w gospodarstwach służących za podstawę.

Przy wycenie obrotu wewnętrznego (nasiona i pasze własne gospodarstwa) stosowano ceny w oparciu o wolnorynkowe ceny wojewódzkie. Takie ujęcie wyceny obrotu wewnętrznego pozwala na uchwycenie różnic w kształtowaniu się poziomu kosztów jednostkowych w poszczególnych województwach.

Zasada przyjęcia cen wolnorynkowych do wyceny pasz i nasion własnych jest ujęciem bardziej zrozumiałym dla producenta, który, jeżeli liczy ponoszone koszty w postaci produktów z własnego gospodarstwa, odnosi je do cen, jakie uzyskałby ze sprzedaży tych artykułów. Ceny przyjęto w oparciu o notowania GUS. Dokonano przy tym potrąceń z tytułu nieponoszonych nakładów na transport we wszystkich artykułach w wysokości 10%, przy artykułach wymagających znacznego transportu (ziemiaki i siano) potrącono z tego tytułu 20%. Ponadto potrącono od cen wolnorynkowych określony procent z tytułu podwójnego liczenia podatku. Przyjęcie ceny wolnorynkowej do wyceny obrotu wewnętrznego oznacza przyjęcie ceny, która w zasadzie pokrywać powinna koszty produkcji i podatek płacony przez gospodarstwo. W związku z przyjętą zasadą wliczanie do kosztu własnego gospodarstwa podatku zrealizowanego przez gospodarstwo, koszty jednostkowe, w których obrót wewnętrzny liczone by po cenach wolnorynkowych (a nie kosztach własnych) obciążony byłby podwójnie — pierwszy raz poprzez rozdzielenie zrealizowanego podatku, drugi raz poprzez ceny obrotu wewnętrznego. W tym celu dla każdego rejonu obliczono udział podatku zrealizowanego w wartości produkcji globalnej i o ten procent obniżono wszystkie ceny wolnorynkowe. Obliczenie udziału podatku dokonano na podstawie całej zbiorowości gospodarstw prowadzących rachunkowość rolną w roku 1957/58. Normy rejonowe zastosowano do wyliczenia cen wojewódzkich, stosując jedną normę (procent obniżenia) dla wszystkich województw wchodzących do danego okręgu¹.

Potrącenia z tytułu podwójnego liczenia podatku:

Województwa	Procent obniżenia
Bydgoskie, poznańskie	6,7
Warszawskie i łódzkie	4,2
Białostockie	2,4
Kieleckie, lubelskie, krakowskie, rzeszowskie	3,3
Wrocławskie i opolskie	4,1

Jako koszt poniesiony przez gospodarstwo chłopskie przyjęto następujące elementy:

1. Amortyzację. Jako koszt zaliczono amortyzację i drobne reperacje budynków gospodarskich i mieszkalnych oraz amortyzację i reperacje

¹ Dla cen niezróżnicowanych przyjęto jednakowy procent obniżenia, a mianowicie 4,2.

Ceny niezróżnicowane przyjęto do wyceny wartości produkcji globalnej stosowanej jako klucz podziałowy.

cje inwentarza martwego. Podziału amortyzacji dokonano według właściwego wykorzystania środków. Pozostałą sumę amortyzacji rozdzielono według udziału wartości produkcji globalnej każdego produktu w wartości produkcji globalnej całego gospodarstwa, liczonych w cenach nie zróżnicowanych rejonowo.

2. Koszt nasion własnych i dokupionych.

3. Koszt pasz własnych i dokupionych.

4. Koszt nawożenia obornikiem. Ilość obornika przyjmowano według rzeczywiście poniesionych nakładów przez konkretne gospodarstwo na każdą roślinę, na podstawie danych uzyskanych z ankiety uzupełniającej. Jako koszt nawożenia obornikiem rośliny bezpośrednio nawożonej przyjmowano 50% wartości całej dawki. Pozostałą część wartości dawki obornika rozdzielano równomiernie na powierzchnię nienawożoną w danym roku, według powierzchni zasianej, traktując tę część kosztu nawożenia jako działanie wtórne.

5. Koszt nawozów zielonych. Za koszt nawozów zielonych przyjęto koszt nasion i koszt robocizny. Kosztem tym obciążano całą powierzchnię gruntów ornych. Nawożenie nawozami zielonymi przyjęto, podobnie jak nowożenie wapnem, za zabieg o charakterze melioracyjnym.

6. Koszt nawozów mineralnych rozdzielano według rzeczywiście ponoszonych nakładów. Przy zaliczaniu nawożenia mineralnego na odpowiednie nośniki kosztu posługiwano się informacjami z książki rachunkowej i z ankiety.

7. Koszt środków ochronnych rozdzielono zgodnie z rzeczywiście poniesionymi kosztami według książki rachunkowej.

8. Koszt ubezpieczeń rozdzielony według rzeczywiście ponoszonych kosztów na poszczególne artykuły. Ubezpieczenia od ognia rozdzielono proporcjonalnie do wartości produkcji globalnej.

9. Koszt siły pociągowej. Roczny koszt utrzymania konia dzielono przez liczbę godzin produkcyjnego wykorzystania siły pociągowej. Normy wykorzystania konia obliczono na podstawie ankiety w każdym gospodarstwie.

Do kosztu utrzymania konia zaliczono pasze, koszt kucia, leczenia, koszt ubezpieczenia, koszt upręży, amortyzację wozów, amortyzację konia, oraz koszt pracy poniesionej przy opręczeniu konia. Koszt utrzymania konia pomniejszono o wartość obornika.

10. Koszt wypożyczania maszyn i koni dzielono podobnie, jak amortyzację inwentarza martwego i koszt wykorzystania siły pociągowej konia.

11. Koszty ogólnogospodarcze obliczono na podstawie rzeczywiście ponoszonych wydatków w każdym gospodarstwie, z doliczeniem dni pracy poniesionych na dowóz środków produkcji i odstawę wyprodukowanych artykułów na miejsce skupu, łącznie z ponoszonym kosztem siły pociągowej. Dane o liczbie godzin pracy i użyciu siły pociągowej przyjęto na podstawie ankiety.

12. Wartość stanowiska. Przy rozdzielaniu kosztów metodą rozdzielczą nie uwzględniono wpływu jaki ma stanowisko po niektórych roślinach na plony roślin następných. Rośliny korzystające z dobrych sta-

nowisk — zdaniem naszym — powinny ponosić część kosztów zaliczanych na rośliny dające takie stanowisko. Przy wyliczaniu kosztu roślin okopowych i motylkowych, dających dobre stanowisko, uwzględniono wartość pozostawianego stanowiska. Wartość stanowiska umownie wyceniono jako równowartość 1/4 przeciętnej dawki obornika pod ziemniaki.¹ Wartością powyższą obciążano roślinę następującą po okopowych i motylkowych, a uznawano rachunek kosztu rośliny, która stanowisko dawała.

13. Koszt pracy rodziny chłopskiej. Zastosowano tu normy z ankiety przeprowadzonej w tych samych gospodarstwach. Wycenę umownej opłaty pracy rodziny chłopskiej oparto o przeciętną stawkę płac w danym roku w gospodarstwach PGR².

Wykonywanie prac w gospodarstwie rolnym wymaga różnego wysiłku fizycznego i różnych umiejętności. Nie można zatem ustalać na tym samym poziomie opłaty za prace wymagające dużego wysiłku fizycznego lub pewnych umiejętności, oraz prace, które mogą być wykonywane przez osoby starsze a nawet dzieci, ponieważ nie są ani trudne, w sensie wymaganych umiejętności, ani ciężkie. Za potrzebą zróżnicowania umownej opłaty pracy przemawia również i sezonowość prac w rolnictwie. Spiętrzenie prac w określonych terminach pociąga za sobą znaczne przedłużenie czasu pracy w okresie nasilenia robót polowych.

Zastanawiając się nad sposobem różnicowania opłaty pracy w gospodarstwach chłopskich doszliśmy do wniosku, że przyjęcie opłaty pracy na podstawie zróżnicowania stosowanego w gospodarstwach PGR nie jest uzasadnione. Gospodarstwa PGR opierają się w zasadzie na stałych pracownikach zatrudnionych i opłacanych przez cały rok. W gospodarstwie chłopskim prace wymagające większego wysiłku i umiejętności koncentrują się w sezonie robót polowych. Za podstawę do różnicowania opłaty pracy przy poszczególnych czynnościach, w pracach polowych przyjęto zróżnicowanie, jakie faktycznie istnieje w gospodarstwach chłopskich na podstawie opłaty najemników. Uważaliśmy przyjęcie za podstawę do różnicowania umownej opłaty pracy stawek pracowników sezonowych z gospodarstw chłopskich za uzasadnione, z uwagi na to, że rzeczywista opłata stosowana w tych gospodarstwach odzwierciedla różny wysiłek w pracy i różne potrzeby, pod względem umiejętności stawiane przez gospodarstwa chłopskie.

W tym celu z książek rachunkowości rolnej obliczono przeciętną opłatę pracy za 1 dzień robotnika sezonowego (wraz ze stołowaniem) płaconą przez gospodarstwa chłopskie w latach 1955/56 i 1956/57. Dane te dotyczyły 13 różnych czynności, dla każdej z nich ustalono przeciętną opłatę. Stosując obliczone w ten sposób stawki płacy za poszczególne czynności doszliśmy do ustalania różnic w opłacie pracy przy uprawie poszczególnych roślin.

¹ Według ankietowych danych.

² Przeciętną opłatę pracy za 1 godzinę w PGR przyjęto na podstawie sprawozdawczości PGR, opracowanej przez GUS. Przyjęto średnią stawkę płacy za 1 dzień pracy w PGR jako opłatę za 10 godz.

Tabela VII

Różnice w umownej opłacie pracy zastosowane do wyceny nakładu pracy

Produkcja	Wskaźniki opłaty pracy
	Opłata pracy PGR = 100
Zwierzęca	75,0 ^a
Siano łąkowe	152,6
Rośliny oleiste	148,4
Zboża	144,0
Buraki cukrowe	127,2
Mieszanki motylkowe	126,4
Ziemniaki	125,8
Rośliny włókniste	121,6
Inne przemysłowe (tytoń, chmiel i zioła)	100,0

^a Uzasadnienie tej stawki — patrz H. Marczevska. Opłacalność chowu bydła i trzody chlewnej w latach 1951—1957 w indywidualnych gospodarstwach chłopskich. Zagadnienia Ekonomiki Rolnej nr 2/1959.

Przyjmując poziom opłaty pracy stosowany w PGR zróżnicowano opłatę pracy przy uprawie poszczególnych roślin według podanych wyżej różnic procentowych.

Stawkę umownej opłaty pracy w produkcji zwierzęcej przyjęto w wysokości 75% przeciętnej opłaty pracy robotników PGR.

14. Do kosztów ponoszonych przez gospodarstwo chłopskie zaliczono również świadczenia z tytułu podatku gruntowego i dostaw obowiązkowych. Nie podajemy w tym miejscu sposobu obliczenia obciążeń z tytułu świadczeń, ponieważ nie przyjęto tych obciążeń z gospodarstw badanych.

Zastosowana metoda zostanie zreferowana w następnym rozdziale.

Metoda szacunku kosztów przeciętnych w przekroju wojewódzkim

Na podstawie obliczonych kosztów w roku 1957/58 w wybranych gospodarstwach przeprowadzono rachunek szacunkowych kosztów przeciętnych w przekroju wojewódzkim. Ilościowe zużycie środków produkcji przyjęto w zasadzie na niezmiennym poziomie, na podstawie ilościowego zużycia tych środków przez gospodarstwa badane. Zastosowano tylko różne ceny dla kolejnych lat. Szacunek przeprowadzono dla lat 1957/58, 1958/59 i 1959/60.

Ceny w kolejnych latach przyjęto w oparciu o ceny wolnorynkowe według notowań GUS, z potrąceniem nieponoszonych kosztów transportu i podatku (patrz tabela XXI).

Ponieważ strukturę i poziom nakładów szacowanych obliczano na podstawie danych z gospodarstw badanych, to w konsekwencji wyższych plonów, uzyskalibyśmy niższy niż w rzeczywistości koszt jednostkowy. Do wyliczenia zatem szacunkowych kosztów przeciętnych nie przyjmujemy plonów z naszych gospodarstw, a przeciętne plony

według Państwowej Inspekcji Plonów (tab. VIII). Jakie elementy kosztu ulegną zmianie w związku z tym, że gospodarstwa przeciętne uzyskują niższe plony?

1. Niższe pogłowie inwentarza w przeciętnych gospodarstwach pozwala przyjąć, że gospodarstwa te dysponują niższą łączną ilością obornika. Na podstawie porównania szacunkowej ilości obornika w przeliczeniu na 1 ha gruntów ornych, obliczonej według stanu pogłowia w województwie (dane GUS) i stanu pogłowia z gospodarstw badanych¹ obliczono różnicę w ilości dysponowanego obornika wyrażoną w procentach dla roku 1957/58. Wskaźnik ten posłużył nam do obniżenia dawki obornika na każdą roślinę. Uzyskane wyniki korygowano, ważąc dawki obornika przez strukturę zasiewu według GUS tak, aby otrzymać przeciętną dawkę nawożenia obornikowego na 1 ha gruntów ornych, wyliczoną na podstawie danych o stanie pogłowia i powierzchni według GUS. W ten sposób skorygowano oprócz dawki obornika na 1 ha rozdysonowanie na poszczególne rośliny.

Tabela VIII

Plony według notowań PIP przyjęte do wyliczenia jednostkowych kosztów produkcji

Artykuł	1957	1958	1959	1957	1958	1959	1957	1958	1959
	Warszawa			Bydgoszcz			Poznań		
Pszenica	15,6	14,5	16,6	18,8	18,6	18,8	17,2	16,1	18,2
Zyto	16,6	13,2	15,4	15,9	16,2	17,1	15,4	15,4	16,7
Jęczmień	15,6	14,9	15,1	19,0	19,7	17,1	17,4	19,4	17,5
Owies	16,0	15,6	15,7	16,7	18,9	14,6	16,4	18,3	15,8
Ziemniaki	134	140	127	133	126	123	123	107	132
Buraki cukrowe	248	240	196	226	234	111	231	232	127
	Łódź			Kielce			Lublin		
Pszenica	17,5	15,2	18,1	15,4	14,9	16,4	16,3	16,2	18,2
Zyto	14,7	13,6	16,5	13,7	13,7	14,9	14,1	13,9	15,4
Jęczmień	17,9	16,9	15,5	13,9	13,7	15,4	15,6	15,6	17,7
Owies	15,1	16,4	15,4	14,5	14,3	16,0	14,8	15,4	16,3
Ziemniaki	120	130	130	125	127	107	134	149	137
Buraki cukrowe	235	233	170	246	226	231	267	271	239
	Białystok			Wrocław			Opole		
Pszenica	12,3	12,9	13,0	16,4	18,0	18,8	20,1	18,0	21,1
Zyto	12,7	11,6	13,9	14,6	15,7	15,9	17,7	15,9	18,3
Jęczmień	10,6	12,4	12,1	16,0	17,1	18,0	18,4	17,1	19,5
Owies	12,3	13,2	12,1	15,9	18,3	17,2	19,4	18,0	20,3
Ziemniaki	123	136	136	131	105	155	132	130	156
Buraki cukrowe	161	193	210	226	260	134	279	286	199

¹ Obliczenia dokonano przyjmując przeciętne ilości wyprodukowanego obornika od efektywnej sztuki inwentarza, jak w tabeli V.

ciąg dalszy tabeli VIII

Artykuł	1957	1958	1959	1957	1958	1959
	Kraków			Rzeszów		
Pszenica	16,4	15,4	18,1	15,4	14,4	16,3
Żyto	15,3	14,8	16,1	14,3	13,8	15,9
Jęczmień	13,8	13,2	14,4	14,1	13,5	14,3
Owies	13,9	14,1	15,1	14,8	14,7	15,2
Ziemniaki	129	114	101	139	127	123
Buraki cukrowe	236	221	211	243	248	213

Tabela IX

Wysokość dawki obornika przyjęta do szacunków w porównaniu z danymi z gospodarstw badanych

Wyszczególnienie	Dawka obornika w q na 1 ha w gospodarstwach							
	bada- nych	prze- cięt- nych	bada- nych	prze- cięt- nych	bada- nych	prze- cięt- nych	bada- nych	prze- cięt- nych
	Warszawa		Bydgoszcz		Poznań		Łódź	
Pszenica	103,8	78,4	—	—	31,6	24,9	115,4	103,1
Żyto	26,2	19,8	4,8	3,9	16,0	12,9	85,0	31,3
Jęczmień	21,0	15,9	—	—	—	—	—	—
Owies	—	—	—	—	—	—	3,8	3,4
Ziemniaki	210,2	170,0	234,4	188,5	231,8	182,9	177,0	158,1
Buraki cukrowe	244,6	250,0	296,8	220,0	252,0	198,8	300,0	268,0
Buraki pastewne	244,6	250,0	296,8	220,0	252,0	198,8	300,0	268,0
	Kielce		Lublin		Białystok		Wrocław	
Pszenica	97,4	70,0	82,6	60,5	80,0	54,6	34,8	25,8
Żyto	20,4	18,8	24,6	18,0	23,7	16,2	22,8	16,9
Jęczmień	—	—	—	—	7,8	5,3	—	—
Owies	—	—	42,0	30,7	6,4	4,4	—	—
Ziemniaki	263,2	190,0	295,8	216,5	238,6	230,0	257,2	230,0
Buraki cukrowe	266,6	245,3	343,4	251,4	355,7	242,9	206,8	160,0
Buraki pastewne	266,6	245,3	343,4	251,4	355,7	242,9	206,8	160,0
	Opole		Kraków		Rzeszów			
Pszenica	15,6	12,3	73,2	53,0	43,2	32,6		
Żyto	—	—	68,8	50,2	30,8	23,2		
Jęczmień	8,4	6,6	—	—	62,6	47,2		
Owies	6,8	5,4	—	—	147,4	111,1		
Ziemniaki	323,0	254,2	250,2	200,0	305,2	230,1		
Buraki cukrowe	259,6	204,3	318,4	229,2	301,0	227,0		
Buraki pastewne	259,6	204,3	318,4	229,2	301,0	227,0		

Wyszacowane ilości obornika dla lat następnych, na podstawie pogłowa zwierząt wg danych GUS w poszczególnych województwach nie wykazały istotnych różnic w przeliczeniu na 1 ha gruntów ornych. W rachunku szacunkowych kosztów przeciętnych w latach 1958/59 i 1959/60 ilościowe zużycie obornika przyjęto na poziomie niezmiennym, różnicując tylko koszt w zależności od wyceny obornika.

2. Ilościowe zużycie nawozów mineralnych w gospodarstwach badanych nie odbiegało od przeciętnego zużycie w poszczególnych województwach w roku 1957/58 według danych opracowanych przez GUS. Zarówno poziom, jak i rozdysponowanie na produkcję w roku 1957/58 przyjęto z gospodarstw badanych. W latach następnych uwzględniono zarówno różnice cen, jak i ilościowe zużycie nawozów, posługując się danymi ze sprawozdawczości CRS.

Tabela X

Wskaźnik wzrostu zużycia i cen nawozów mineralnych

Wyszczególnienie	N			P			K		
	1956/57	1957/58	1958/59	1956/57	1957/58	1958/59	1956/57	1957/58	1958/59

Wskaźnik wzrostu zużycia	100,0	93,7	114,5	100,0	84,1	106,4	100,0	80,8	91,9
Wskaźnik wzrostu cen	100,0	158,7	158,5	100,0	141,7	141,7	100,0	174,6	145,2

Źródło: CRS Zakład sprzedaży nawozów sztucznych.

3. Nakłady pracy w gospodarstwach przeciętnych (na 1 ha powierzchni zasianej i na 1 sztukę inwentarza) mogą kształtować się na nieco innym poziomie niż w gospodarstwach badanych. Nie mamy logicznej podstawy do wprowadzenia jakichkolwiek zmian. Nakłady pracy zależne są bowiem od całego szeregu czynników, z których najistotniejszymi są jakość gleby, warunki atmosferyczne oraz stan posiadanych maszyn.

Wskaźnik jakości gleby w gospodarstwach badanych nie odbiega w zasadzie od przeciętnego wskaźnika jakości gleby w województwach. Należy zatem przypuszczać, że gospodarstwa nasze pracują w zbliżonych do przeciętnych w województwie warunkach glebowych. Gospodarstwa badane, jako położone w tych samych województwach pracowały przypuszczalnie również i w zbliżonych warunkach atmosferycznych. Nakłady pracy z tytułu przebiegu pogody powinny być zatem zbliżone. Gospodarstwa badane — należy przypuszczać — posiadają więcej maszyn, z drugiej jednak strony, gospodarstwa te, odznaczają się wyższą kulturą rolną, co wyrazić się może w wykonaniu całego szeregu prac pielęgnacyjnych, których przeciętne gospodarstwa nie stosują. Lepsze umaszynowanie działek może w kierunku obniżenia norm pracy w przeliczeniu na 1 ha zasiewu; bardziej staranna pielęgnacja roślin wymaga natomiast większych nakładów pracy.

Biorąc te wszystkie względy pod uwagę przyjęto normy pracy na poziomie niezmiennym z gospodarstw badanych.

Tabela XI

**Pracochłonność przyjęta przy szacunkach kosztów jednostkowych w dniach
dziesięciogodzinnych**

	Pszenvica	Żyto	Jęczmień	Owies	Ziemniaki	Buraki cukrowe	Trzoda na 100 kg przyrostu	Bydło na 1 krowę	Konie na 1 szt. dużę
	na 1 ha								
Warszawa	32	21	23	22	54	103	12	85	42
Bydgoszcz	18	17	13	14	38	72	8	69	30
Poznań	22	18	16	17	43	70	10	58	32
Łódź	27	18	21	24	43	142	15	96	37
Kielce	30	27	23	26	59	100	15	91	50
Lublin	28	26	22	33	54	144	13	92	39
Białystok	20	18	23	20	56	191	12	84	20
Wrocław	19	18	22	20	54	89	15	76	42
Opole	19	16	20	19	53	75	12	67	39
Kraków	27	23	21	18	40	127	19	75	47
Rzeszów	28	33	31	34	72	111	17	107	58

Umowną opłatę pracy przyjęto na poziomie przeciętnej stawki płaconej w PGR z doliczeniem deputatów w naturze i zróżnicowano na poszczególne produkty według omawianego sposobu.

Tabela XII

**Umowna opłata pracy w latach 1957/58—1959/60
(stawka za godzinę)**

Opłata pracy (w zł za 1 godzinę)	1957/58	1958/59	1959/60
Przeciętna	5,04	5,60	6,74
Produkcja zwierzęca	3,78	4,20	5,05
Produkcje roślinne	6,63	7,37	8,83
w tym:			
Zbożowe	7,26	8,04	9,68
Ziemniaki	6,34	7,05	8,49
Buraki cukrowe	6,41	7,20	8,58

4. Roczny koszt użycia końskiej siły pociągowej może być w gospodarstwach badanych wyższy od przeciętnego, z uwagi na lepsze żywienie koni w tych gospodarstwach. W gospodarstwach tych koń jest nie-

wątpliwie lepiej wykorzystany (więcej dni produkcyjnego wykorzystania), a zatem koszt jednej godziny wykorzystania siły pociągowej będzie w tych gospodarstwach niższy. Nie mając żadnej podstawy do obniżenia godzin zużycia siły pociągowej, przyjętej na podstawie badanych gospodarstw, pozostawiono również i nakłady na utrzymanie konia na poziomie gospodarstw badanych.

Koszt użycia siły pociągowej w gospodarstwach przeciętnych obliczono w kolejnych latach na podstawie struktury kosztu z gospodarstw badanych w roku 1957/58, stosując zmiany cen zgodnie z cennikiem. Liczbę godzin użycia siły pociągowej na poszczególne artykuły przyjęto z ankiety, przeprowadzonej w gospodarstwach badanych.

Tabela XIII

Roczny nakład siły pociągowej w godzinach

Wyszczególnienie	Jedn. miary	Warszawa	Bydgoszcz	Poznań	Łódź	Kielce	Lublin	Białystok	Wrocław	Opole	Kraków	Rzeszów
Pszenica	ha	138	128	153	100	142	115	124	163	111	120	115
Żyto	„	97	128	143	59	124	96	159	128	103	92	119
Jęczmień	„	98	189	99	87	88	96	116	166	109	143	104
Owies	„	94	104	128	117	105	108	114	140	114	75	131
Ziemniaki	„	246	261	272	133	199	206	298	245	269	185	270
Buraki cukr.	„	503	304	373	259	336	411	378	387	391	529	513
Bydło	1 kro- wa	40	66	60	23	33	21	124	194	70	—	39
Trzoda	100 kg pro- duk- cji	1	5	3	4	—	1	0	0	2	—	1

Pozostałe elementy kosztów liczone w przeciętnych gospodarstwach na poziomie gospodarstw badanych, różnicując w kolejnych latach wysokość ponoszonego nakładu w zależności od kształtowania się cen w tych latach.

Koszt ubezpieczeń społecznych przyjęto na podstawie przeciętnych stawek ubezpieczeniowych, płacnych w każdym województwie według danych PZU.

Tabela XIV

Wskaźnik wzrostu stawek ubezpieczeń dla 4 zbóż, bydła i koni przyjęty
w szacunkach dla lat 1957/58—1959/60

(1957/58 = 100)

Województwa	4 zboża		Bydło		Konie	
	1958/59	1959/60	1958/59	1959/60	1958/59	1959/60
Warszawa	101,8	102,2	100,1	101,6	100,4	100,3
Bydgoszcz	99,9	100,1	102,9	103,0	108,2	108,4
Poznań	100,7	100,1	102,2	105,6	105,6	104,4
Łódź	101,1	101,1	100,1	100,2	100,1	99,9
Kielce	100,5	99,9	100,0	102,0	102,7	101,9
Lublin	100,4	98,1	100,9	102,3	101,9	103,3
Białystok	98,6	102,2	99,9	100,6	100,1	101,0
Wrocław	102,0	100,7	109,8	109,5	119,7	119,0
Opole	100,5	100,5	103,7	104,9	124,6	127,5
Kraków	98,5	97,3	101,5	106,2	99,8	108,6
Rzeszów	97,8	97,8	100,0	100,0	100,1	100,2

Źródło: Biuletyny statystyczne PZU za lata 1958, 1959, 1960.

W produkcji zwierzęcej przyjęto za podstawę do szacunku kosztu poniesionego na 1 krowę, nakłady obliczone na zmniejszonej zbiorowości. Przyjęto mianowicie za podstawę strukturę kosztu w przeliczeniu na 1 krowę tylko z gospodarstw o mleczności zbliżonej do przeciętnej. Uważano bowiem, że gospodarstwa uzyskujące wyższą mleczność od przeciętnej w województwie powinny wykazywać wyższe nakłady paszowe w przeliczeniu na 1 krowę. Próba ustalenia zależności zużycia pasz treściwych od mleczności nie pozwoliła jednak na wprowadzenie poprawki w zużyciu pasz treściwych. Gospodarstwa badane stosują dość różnorodny sposób żywienia. Spotkano wypadki nie zadawania pasz treściwych nawet przy uzyskiwanej mleczności do 3 tys. litrów, a jednocześnie były wypadki o niskiej mleczności i skarmiania dość znacznych ilości pasz treściwych.

W rezultacie, po odrzuceniu gospodarstw o wysokiej mleczności, nakłady na 1 krowę przyjęto na poziomie gospodarstw badanych.

Strukturę kosztu na wyprodukowanie 100 kg przyrostu trzody chlewnej przyjęto również bez zmian na poziomie gospodarstw stanowiących podstawę szacunku. Przy obliczaniu kosztu poniesionego na wyprodukowanie 100 kg przyrostu żywca uwzględniono zmiany cen w kolejnych latach. Uwzględniono również różnicę cen prosiąt, posługując się wskaźnikiem zmiany cen w kolejnych latach.

Tabela XV

Wskaźnik zmiany cen prosiąt w latach 1957/58 i 1958/59^a

Województwa	1958/59	1959/60
Warszawa	97,6	112,9
Bydgoszcz	103,4	115,1
Poznań	91,3	116,7
Łódź	95,4	121,5
Kielce	84,6	105,0
Lublin	92,9	107,9
Białystok	98,5	118,0
Wrocław	83,7	106,2
Opole	88,4	113,0
Kraków	77,2	98,9
Rzeszów	83,3	104,6

^a Na podstawie cen prosiąt na chów, uzyskiwanych przez rolników w transakcjach wolno-rynkowych w latach 1957, 1958, 1959 według notowań GUS.

Tabela XVI

Powierzchnia paszowa (w arach) na bydło w przeliczeniu na 1 krowę

Województwo	Pasze treściwe	Ziemniaki	Okopowe pastewne	Siano	Zielonki	Pastwisko	Razem
Warszawa	14	9	2	36	4	17	82
Bydgoszcz	16	4	10	22	12	7	71
Poznań	30	5	3	32	8	16	94
Łódź	13	7	3	35	16	10	84
Kielce	22	8	7	22	12	10	81
Lublin	6	3	16	45	5	9	84
Białystok	8	4	3	49	2	21	87
Wrocław	10	6	5	55	11	2	89
Opole	14	17	6	17	18	4	76
Kraków	12	5	6	19	11	6	59
Rzeszów	11	4	7	20	7	7	56

Tabela XVII

Powierzchnia paszowa (w arach) na 100 kg produkcji żywej trzody chlewnej

Województwo	Pasze treściwe	Okopowe	Zielonki	Razem
Warszawa	12	8	1	21
Bydgoszcz	13	7	1	21
Poznań	16	7	1	24
Łódź	12	9	0	21
Kielce	10	7	0	17
Lublin	12	6	0	18
Białystok	17	8	0	25
Wrocław	13	7	0	20
Opole	8	4	0	12
Kraków	13	4	0	17
Rzeszów	12	5	0	17

Obciążenia z tytułu podatku gruntowego przyjęto na podstawie średniej stawki podatkowej w każdym województwie według sprawozdawczości Ministerstwa Finansów na każdy hektar użytków rolnych. Obciążenie produkcji zwierzęcej dokonano poprzez wyliczenie powierzchni paszowej (tabela XVI i XVII) dla każdego z rodzajów zwierząt.

Świadczenia z tytułu dostaw obowiązkowych obliczono jako różnicę cen płaconych w sprzedaży wolnorynkowej i ceny płaconej za artykuły oddawane w dostawach. Wymiar dostaw przyjęto według przeciętnego wymiaru w województwie na podstawie sprawozdawczości Ministerstwa Przemysłu Rolnego i Skupu. Obciążenia z tytułu dostaw obowiązkowych uznano za obciążenie całego gospodarstwa, a nie artykułu, w którym świadczenia były realizowane. Na poszczególne rachunki kosztu rozdzielono je według powierzchni użytków rolnych i powierzchni gruntów ornych. Przy wyliczeniu obciążeń na powierzchnię zasiewu pod burakami cukrowymi uwzględniono wyłączenia z tytułu dostaw zbóż i ziemniaków.

Tabele XVIII i XIX przedstawiają wysokość świadczeń w złotych na 1 ha powierzchni zasiewu produktów badanych oraz wysokość świadczeń przyjętych przy obliczaniu przeciętnych kosztów produkcji zwierzęcej.

Koszt na 1 ha produkcji zbóż dzielono proporcjonalnie do wartości produkcji globalnej ziarna i słomy, traktując produkcję ziarna i słomy jako produkcję sprzężoną. Do wyliczenia kosztu 1 kwintala ziarna przyjęto plony uzyskiwane przeciętnie przez gospodarstwa w poszczególnych województwach według notowań Państwowej Inspekcji Płonów (tabela VIII). Produkcję liści buraków cukrowych przyjęto jako produkcję uboczną; od pełnego kosztu produkcji 1 ha buraków cukrowych odejmowano wartość liści buraków cukrowych.

Tabela XVIII

**Wysokość świadczeń w zł na 1 ha zbóż i buraków cukrowych
w latach 1957/58—1959/60**

Wyszczególnienie	1957/1958			1958/1959			1959/1960		
	podatek gruntowy	dostawy obowiązk.	razem	podatek gruntowy	dostawy obowiązk.	razem	podatek gruntowy	dostawy obowiązk.	razem
Warszawa									
Zboża	270	599	869	266	525	791	272	425	697
Buraki cukrowe	270	358	628	266	298	564	272	247	519
Bydgoszcz									
Zboża	456	861	1317	484	768	1252	497	618	1115
Buraki cukrowe	456	448	904	484	373	857	497	311	803
Poznań									
Zboża	419	896	1315	459	783	1242	456	624	1080
Buraki cukrowe	419	491	910	459	398	857	456	329	735
Łódź									
Zboże	302	674	976	313	590	903	323	468	791
Buraki cukrowe	302	401	703	313	335	648	323	273	596
Kielce									
Zboża	219	474	693	223	412	635	224	327	551
Buraki cukrowe	219	311	530	223	260	483	224	213	437
Lublin									
Zboża	248	664	912	246	591	837	256	460	716
Buraki cukrowe	248	427	675	246	352	598	256	292	548
Białystok									
Zboża	194	446	640	189	393	587	210	325	535
Buraki cukrowe	194	276	470	189	236	425	210	197	407
Wrocław									
Zboża	390	703	1013	421	623	1044	346	494	840
Buraki cukrowe	390	388	778	421	325	746	346	263	609
Opole									
Zboża	394	770	1164	420	674	1094	364	549	913
Buraki cukrowe	394	410	804	420	326	746	364	269	633
Kraków									
Zboża	238	487	725	228	394	622	229	321	550
Buraki cukrowe	238	341	579	223	279	507	229	216	445
Rzeszów									
Zboża	215	543	758	216	455	671	222	347	569
Buraki cukrowe	215	384	599	216	313	529	222	243	465

Tabela XIX

Wysokość świadczeń w złotych na 1 krowę i 100 kg produkcji żywca trzody
w latach 1957/1958—1959/1960

Wyszczególnienie	1957/1958			1958/1959			1959/1960		
	podatek gruntowy	dostawy obowiązk.	razem	podatek gruntowy	dostawy obowiązk.	razem	podatek gruntowy	dostawy obowiązk.	razem
Warszawa									
Bydło na 1 krowę	221	491	713	218	431	649	223	349	572
Trzoda chlewna na 100 kg produkcji żywca	57	125	182	56	110	166	57	89	146
Bydgoszcz									
Bydło na 1 krowę	324	611	935	344	545	889	353	439	792
Trzoda chlewna itd.	96	181	277	102	161	263	104	130	234
Poznań									
Bydło na 1 krowę	394	842	1236	431	736	1167	429	586	1015
Trzoda chlewna itd.	101	215	316	119	188	298	109	150	259
Łódź									
Bydło na 1 krowę	254	566	820	263	496	759	271	393	664
Trzoda chlewna itd.	63	142	205	66	124	190	63	98	166
Kielce									
Bydło na 1 krowę	177	384	561	181	333	514	181	265	446
Trzoda chlewna itd.	37	81	118	33	70	103	38	56	94
Lublin									
Bydło na 1 krowę	208	558	766	207	496	703	215	386	601
Trzoda chlewna itd.	45	119	164	44	107	151	46	83	129
Białystok									
Bydło na 1 krowę	169	338	557	164	347	511	183	282	465
Trzoda chlewna itd.	49	111	160	47	100	147	52	81	134
Wrocław									
Bydło na 1 krowę	347	626	973	375	556	929	303	440	748
Trzoda chlewna itd.	78	141	219	84	125	209	69	99	168
Opole									
Bydło na 1 krowę	299	586	895	319	512	831	277	417	694
Trzoda chlewna itd.	47	93	140	50	81	131	44	66	110
Kraków									
Bydło na 1 krowę	140	288	428	135	232	367	135	190	325
Trzoda chlewna itd.	40	83	123	39	67	106	39	54	93
Rzeszów									
Bydło na 1 krowę	120	304	424	122	256	358	124	195	319
Trzoda chlewna itd.	37	92	129	37	77	114	38	59	97

Łączny koszt poniesiony przy produkcji bydła rozdzielano proporcjonalnie do udziału wartości produkcji mleka, żywca wołowego i obornika w łącznej wartości produkcji na 1 krowę. Mleczność od krowy przyjęto na podstawie notowań GUS dla kolejnych lat szacunku, produkcję żywca i obornik przyjęto na podstawie danych obliczonych z gospodarstw badanych (tabela XX).

Przy obliczaniu kosztu jednostkowego kilograma trzody chlewnej, wartość wyprodukowanego obornika w przeliczeniu na 100 kg przyrostu trzody chlewnej odjęto od pełnych nakładów. Przyjmując, że obornik przy produkcji trzody chlewnej jest produkcją uboczną.

Jako wynik końcowy podajemy w pierwszym roku (1957/58) pełne koszty w przeliczeniu na ha produkcji roślinnej oraz w przeliczeniu na 1 krowę, na 100 kg przyrostu trzody chlewnej i 1 konia. Koszty w przeliczeniu na jednostkę produkcji w latach następnych podajemy w układzie skrótowym.

Jednostkowe koszty podajemy w przeliczeniu na 1 q zbóż, buraków cukrowych i ziemniaków, oraz w przeliczeniu na 1 kg żywca i 1 litr mleka.

Jako wskaźniki uzupełniające obliczono ponadto wskaźnik opłacalności dla każdego z badanych produktów. Wskaźnik opłacalności wyliczono, jako stosunek kosztu do ceny państwowego skupu nadwyżek lub do ceny kontraktacyjnej. Przy wyborze jednej z cen kierowano się zasadą przyjęcia tej ceny, po której sprzedawano podstawową masę badanego produktu.

Tabela XX

Mleczność krów i produkcja żywca w przeliczeniu na 1 krowę

Województwa	Mleczność w ltr.			Produkcja żywca w kg
	1957/58 według ankiety	1957/58 GUS	1958/59 GUS	
Warszawa	1952	1891	1878	101,9
Bydgoszcz	2329	2111	2213	123,1
Poznań	1895	2077	2091	116,4
Łódź	1777	1915	2003	133,0
Kielce	1677	1730	1712	122,5
Lublin	1572	1777	1835	97,6
Białystok	1592	1677	1698	100,5
Wrocław	2095	2108	2138	102,5
Opole	2211	2103	2105	72,4
Kraków	1592	1793	1834	90,6
Rzeszów	1821	1808	1815	105,5

Różnice w kształtowaniu się poziomu kosztów i opłacalności przedstawione w niniejszej pracy wskazują na zmiany wynikające z ruchu cen środków produkcji i umownej opłaty pracy.

Nie uwzględniono różnic (poza ilościowym zużyciem nawozów mineralnych i obornika), jakie mogły zachodzić na skutek przystosowania się poszczególnych rolników do różnic w poziomie cen, polegających na

zmianach w ilościowym zużyciu środków produkcji oraz możliwości substytucji droższych środków tańszymi. Zmiany takie niewątpliwie występowały w latach badanych.

Tabela XXI

Ceny przyjęte do szacunków kosztów jednostkowych w latach 1957/58—1959/60

Artykuł	1956/57*	1957/58	1958/59	1959/60	1956/57*	1957/58	1958/59	1959/60
	Warszawa				Bydgoszcz			
Pszenica	307	306	314	308	266	267	271	288
Żyto	215	222	221	210	216	209	207	212
Jęczmień	246	241	239	236	222	223	227	245
Owies	229	225	222	218	206	205	207	222
Kukurydza	424	429	451	473	498	491	507	523
Ziemniaki	59	67	66	74	59	64	70	78
Łubin	312	424	441	419	272	330	367	471
Peluszka	362	452	471	473	315	368	400	467
Siano łąkowe	75	82	87	81	70	75	75	76
Siano koniczyny	103	99	104	99	81	90	90	94
Mleko pełne	1,64	2,00	2,00	2,00	1,63	1,91	1,91	1,91
Obornik	15,7	16,6	15,6	16,2	16,9	17,1	16,3	17,3
	Poznań				Łódź			
Pszenica	282	273	280	292	305	302	310	307
Żyto	222	213	213	212	223	219	222	211
Jęczmień	231	227	230	241	235	236	239	235
Owies	215	212	216	227	216	219	222	219
Kukurydza	418	443	438	461	497	543	540	528
Ziemniaki	59	66	79	74	55	68	70	77
Łubin	281	366	411	433	313	488	524	486
Peluszka	342	431	473	510	390	553	590	557
Siano łąkowe	75	84	86	76	83	92	96	93
Siano koniczyny	92	100	100	93	118	114	115	116
Mleko pełne	1,60	1,96	1,96	1,96	1,60	2,01	2,01	2,01
Obornik	18,0	16,3	16,0	16,4	17,3	17,6	17,2	18,1

* Ceny z roku 1956/57 służyły do wyceny obrotu wewnętrznego jako nakładu na rok 1957/58 dla produkcji roślinnej (nasiona, nawożenie) oraz do wyceny kosztu siły pociągowej w roku 1956/57 (również dla wyliczenia nakładów na produkcję roślinną w roku 1957/58).

ciąg dalszy tabeli XXI

Artykuł	1956/57*	1957/58	1958/59	1959/60	1956/57*	1957/58	1958/59	1959/60
	Kielce				Lublin			
Pszenica	303	310	327	328	304	300	309	310
Zyto	221	231	237	230	233	223	232	229
Jęczmień	239	252	257	251	245	239	247	247
Owies	222	238	248	236	227	225	233	230
Kukurydza	423	383	460	479	407	414	436	453
Ziemniaki	54	64	71	84	55	63	65	67
Lubin	309	429	512	462	286	354	409	385
Peluszka	426	479	654	567	397	485	526	476
Siano łąkowe	83	94	98	94	64	75	79	76
Siano koniczyny	116	109	117	110	100	93	100	93
Mleko pełne	1,56	2,03	2,03	2,03	1,59	2,02	2,02	2,02
Obornik	16,8	17,2	16,2	17,9	15,9	16,2	14,2	14,5
	Białystok				Wrocław			
Pszenica	307	296	290	296	304	295	292	299
Zyto	237	220	214	215	242	234	224	225
Jęczmień	244	236	227	234	253	248	241	246
Owies	237	233	222	231	252	247	235	238
Kukurydza	424	436	427	442	418	498	393	413
Ziemniaki	56	64	67	66	69	74	93	80
Lubin	281	350	352	327	302	338	377	387
Peluszka	295	326	363	383	342	405	448	462
Siano łąkowe	68	71	74	65	79	75	81	74
Siano koniczyny	75	90	93	80	112	89	99	93
Mleko pełne	1,80	2,03	2,03	2,03	1,73	1,98	1,98	1,98
Obornik	16,3	16,1	14,2	14,3	19,9	20,1	18,1	19,1
	Opole				Kraków			
Pszenica	292	286	291	294	327	316	323	337
Zyto	241	228	230	228	271	256	260	268
Jęczmień	254	246	250	248	276	267	269	281
Owies	244	236	239	236	275	270	274	294
Kukurydza	413	404	314	426	429	420	420	441
Ziemniaki	58	72	83	81	70	71	94	117

ciąg dalszy tabeli XXI

Ceny przyjęte do szacunków kosztów jednostkowych w latach 1957/58—1959/60

Artykuł	1956/57*	1957/58	1958/59	1959/60	1956 57*	1957/58	1958/59	1959/60
	Opole				Kraków			
Lubin	337	392	453	425	338	381	434	432
Peluszka	380	435	515	509	465	574	640	593
Siano łąkowe	74	83	83	86	89	94	100	96
Siano koniczyny	109	102	103	103	130	120	128	121
Mleko pełne	1,56	2,00	2,00	2,00	1,72	2,20	2,20	2,20
Obornik	18,1	18,4	18,9	18,7	23,8	22,6	27,0	23,7
	Rzeszów							
Pszenica	320	310	310	319				
Żyto	258	244	240	244				
Jęczmień	262	250	249	255				
Owies	257	251	251	261				
Kukurydza	444	430	427	440				
Ziemniaki	64	67	81	91				
Lubin	280	344	399	394				
Peluszka	395	480	548	542				
Siano łąkowe	82	91	89	89				
Siano koniczyny	123	140	114	113				
Mleko pełne	1,65	2,16	2,16	2,16				
Obornik	21,4	20,5	17,9	18,7				

Ceny otrąb

w zł. 1956/57 1957/58—1959/60 (dla Polski)

pszennych	183	180
żytnich	159	154
jęczmiennych	141	139

dla województw przyjęto, że układają się proporcjonalnie do odpowiednich cen zbóż.

Ceny ospy stanowią 110% cen odpowiednich zbóż. Ceny pasz z pastwiska, zielonek, liści buraków, kiszonek, słomy jarej i ozimej obliczono na podstawie cen siana łąkowego w odpowiednim stosunku procentowym. I tak: Pastwisko — 14%, zielonki — 20,8%, kiszonki — 16,2%, liście buraków — 13,8%, słoma jara — 39%, ozima — 29%. Ceny okopowych pastewnych stanowią 50% cen ziemniaków.

Tabela 1

Struktura nakładów w zł na 1 ha produkcji pszenicy w roku 1957/58

Rodzaj nakładu	Warszawa	Bydgoszcz	Poznań	Kódz	Kielce	Lublin	Białystok	Wrocław	Opole	Kraków	Rzeszów
Nasiona	545	524	523	602	701	655	564	642	624	610	623
Obornik	943	578	846	1 306	898	867	1 462	922	572	1 315	1 184
Nawozy zielone	—	—	—	44	—	4	4	—	—	—	—
" mineralne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" azotowe	186	173	98	166	101	57	108	89	162	79	16
" fosforowe	50	13	69	79	88	32	21	63	121	70	58
" potasowe	62	12	45	25	40	16	12	30	47	32	26
" wapno	1	3	2	—	4	8	—	1	—	1	4
Środki ochronne	—	—	3	1	6	4	1	2	2	13	1
Koszt siły pociągowej	700	651	710	591	986	762	522	880	762	645	719
Wypożyczenie maszyn	11	86	124	123	77	57	34	65	75	48	195
" koni	—	—	—	15	—	26	—	—	—	181	13
Ubezpieczenia	24	59	53	37	39	77	31	49	58	58	57
Amortyzacja budynków mieszkalnych	54	42	43	31	61	55	50	44	50	55	57
Amortyzacja bud. inwen.	42	34	71	36	61	62	42	68	116	82	67
" inwen. martwego	168	205	277	208	281	281	181	281	483	292	271
Koszty ogólne	220	169	168	190	197	199	176	139	202	207	305
Wartość stanowiska	760	722	497	815	405	521	800	797	853	1 280	1 036
Nakłady materiałowo-pieniężne	3 766	3 271	3 529	4 269	3 945	3 683	4 008	4 072	4 127	4 998	4 682
Nakłady pracy	2 321	1 149	1 567	1 966	2 228	2 089	1 465	1 347	1 351	1 538	2 109
W tym najem	—	409	150	30	148	20	4	57	32	50	12
Razem nakłady	6 087	4 420	5 096	6 235	6 173	5 772	5 473	5 419	5 478	6 536	6 791

Tabela 3

Struktura nakładów w zł na 1 ha produkcji jęczmienia w roku 1957/58

Rodzaj nakładu	Warszawa	Bydgoszcz	Poznań	Łódź	Kielce	Tublin	Białystok	Wrocław	Opole	Kraków	Rzeszów
Nasiona	387	429	375	408	558	558	498	503	542	508	515
Obornik	604	580	740	888	1360	777	529	787	605	1292	1774
Nawozy zielone	—	—	3	37	—	—	3	—	—	—	—
" mineralne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" azotowe	75	114	118	48	127	55	62	158	101	73	—
" fosforowe	96	60	38	80	43	38	32	50	173	57	—
" potasowe	6	55	51	—	32	28	28	18	81	—	—
" wapno	—	6	2	7	—	40	—	1	—	—	—
Srodki ochronne	—	2	1	—	—	—	—	—	1	—	—
Koszt siły pociągowej	347	470	514	540	513	598	487	958	815	655	733
Wypożyczenie maszyn	24	83	101	37	52	37	29	91	62	29	121
" koni	34	—	—	—	—	40	—	—	—	—	—
Ubezpieczenia	16	58	51	24	53	69	24	46	49	58	50
Amortyzacja budynków mieszkalnych	27	23	29	22	46	49	26	53	41	31	125
Amortyzacja bud. inwen.	36	29	58	30	66	48	44	47	86	87	110
" inwen. martwego	142	184	205	192	229	288	151	202	379	389	186
Koszty ogólne	208	158	139	179	173	204	171	129	160	180	296
Wartość stanowiska	670	798	807	777	626	484	695	446	284	1 216	970
Nakłady materiałowo-pieniężne	2 672	3 049	3 232	3 269	3 878	3 313	2 759	3 489	3 379	4 575	4 880
Nakłady pracy	1 680	896	1 183	1 489	1 652	1 601	1 587	1 606	1 425	1 510	2 249
W tym najem	—	248	53	12	17	37	—	27	—	—	46
Razem nakłady	4 352	3 945	4 415	4 758	5 530	4 914	4 346	5 095	4 804	6 085	7 129

Tabela 4

Struktura nakładów w zi na 1 ha produkcji owsa w roku 1957/58

Rodzaj nakładu	Warszawa	Bydgoszcz	Poznań	Łódź	Kielce	Lublin	Białystok	Wrocław	Opole	Kraków	Rzeszów
Nasiona	464	406	387	447	521	540	568	513	486	643	544
Obornik	835	601	875	933	1 140	895	489	752	606	1 186	1 190
Nawozy zielone	—	—	—	50	—	17	11	—	—	—	—
" mineralne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" azotowe	56	92	50	104	35	31	35	95	120	54	56
" fosforowe	37	28	18	61	53	13	—	24	116	46	79
" potasowe	2	27	31	35	16	4	—	18	117	—	15
" wapno	1	8	3	10	3	4	—	—	—	4	—
Środki ochronne	—	—	3	—	—	—	1	—	1	5	—
Koszt siły pociągowej	534	500	536	832	753	726	491	980	863	507	921
Wypożyczenie maszyn	27	53	78	72	48	78	26	48	37	59	145
" koni	16	—	—	—	—	—	—	—	—	610	21
" koni	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ubezpieczenia	20	52	52	51	42	72	27	50	47	51	52
Amortyzacja budynków mieszkalnych	30	27	33	50	48	44	27	50	49	59	71
Amortyzacja bud. inwen.	42	31	60	38	50	49	42	65	75	70	59
" inwen. martwego	193	181	233	181	163	303	175	281	350	349	256
Koszty ogólne	222	172	150	285	152	198	210	144	125	207	276
Wartość stanowiska	661	366	724	547	155	237	422	336	39	652	736
Nakłady materiałowo-pieniężne	3 140	2 544	3 233	3 696	3 179	3 211	2 524	3 356	3 031	4 502	4 421
Nakłady pracy	1 576	875	1 205	1 796	1 924	1 761	1 448	1 443	1 361	1 242	2 479
W tym najem	—	287	72	11	26	17	10	—	—	—	131
Razem nakłady	4 716	3 419	4 438	5 492	5 103	4 972	3 972	4 799	4 392	5 744	6 900

Tabela 5

Struktura nakładów w zł na 1 ha produkcji ziemniaków w roku 1957/58

Rodzaj nakładu	Warszawa	Bydgoszcz	Poznań	Łódź	Kielce	Lublin	Białystok	Wrocław	Opole	Kraków	Rzeszów
Sadzeniaki	1 102	1 157	1 312	1 039	1 192	1 121	1 142	1 477	1 623	1 578	1 403
Obornik	1 341	1 662	1 772	1 434	1 350	1 732	1 908	2 339	2 287	2 455	2 571
Nawozy zielone	—	—	—	38	—	13	12	—	—	—	—
" mineralne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" azotowe	47	65	61	30	141	6	17	6	131	—	38
" fosforowe	32	15	27	57	100	46	1	—	9	27	17
" potasowe	50	67	50	87	45	42	16	12	272	37	98
" wapno	1	4	3	—	20	5	3	9	—	2	—
" ochronne	1	—	13	2	9	7	—	—	1	7	—
Środki ochronne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Koszt siły pociągowej	1 285	1 156	1 141	865	1 427	1 420	1 361	1 492	1 993	1 245	1 882
Wypożyczenie maszyn	24	—	2	1	—	—	2	83	65	20	10
" koni	123	—	—	99	100	59	—	—	—	435	65
Ubezpieczenia	21	60	52	40	69	71	40	43	47	65	75
Amortyzacja budynków mieszkalnych	68	62	74	47	113	98	87	113	126	126	158
Amortyzacja bud. inwen.	89	61	98	89	137	95	96	104	156	127	111
" inwen. martwego	325	216	255	319	337	348	323	214	569	371	389
Koszty ogólne	481	325	208	376	389	275	507	185	258	357	552
Wartość stanowiska ¹	814	712	815	762	413	460	905	1 119	883	1 323	1 135
Nakłady materiałowo-pieniężne	4 176	4 138	4 253	3 811	5 016	4 878	4 610	4 958	6 654	5 529	6 234
Nakłady pracy	3 419	2 332	2 743	2 656	3 471	3 326	3 569	3 478	3 353	2 557	4 192
W tym najem	132	614	144	53	471	—	22	139	—	221	438
Razem nakłady	7 595	6 470	6 996	6 467	8 487	8 204	8 179	8 436	10 007	8 086	10 426

¹ Wartość stanowiska przy ziemniakach jest pozycją ujemną.

Tabela 6
Struktura nakładów w zł na 1 ha produkcji buraków cukrowych w roku 1957/58

Rodzaj nakładu	Warszawa	Bydgoszcz	Poznań	Łódź ^a	Kielce	Lublin	Białystok	Wrocław	Opole	Kraków	Rzeszów
Nasiona	341	401	374		318	377	331	323	385	395	377
Obornik	2 110	1 947	1 987		2 061	2 026	1 979	1 592	1 886	2 728	2 537
Nawozy zielone											
" mineralne											
" azotowe	273	518	306		276	347	526	540	507	1 242	275
" fosforowe	115	193	144		273	155	102	174	235	205	115
" potasowe	143	83	143		179	137	69	171	266	226	116
" wapno	—	8	—		—	15	—	2	—	—	—
Środki ochronne	—	—	1		30	—	—	—	—	—	—
Koszt siły pociągowej	1 895	1 513	1 557		1 899	2 604	1 059	2 307	2 797	2 183	2 575
Wypożyczenie maszyn	—	—	—		—	—	—	81	117	—	—
" koni	232	23	—		—	91	—	—	—	—	103
Ubezpieczenia	46	127	55		157	191	46	103	60	133	142
Amortyzacja budynków mieszkalnych	124	165	127		209	214	236	252	199	301	272
Amortyzacja b.d. inwen.	131	96	108		238	149	80	174	235	329	231
" inwen. martwego	386	254	318		692	477	301	284	677	485	528
Koszty ogólne	809	519	263		872	552	338	400	416	567	1 027
Wartość stanowiska ^a	848	714	640		218	387	911	810	1 018	1 361	958
Nakłady materiałowo-pieniężne	5 757	5 133	4 743		6 986	6 948	4 156	5 593	6 762	7 433	7 340
Nakłady pracy	7 206	4 197	4 570		6 410	7 836	11 848	5 819	4 823	7 852	7 102
W tym najem	134	1 766	318		—	661	1 288	389	—	987	183
Nakłady ogółem	12 963	9 330	9 313		13 396	14 784	16 004	11 412	11 585	15 285	14 442
Produkcja uboczna	2 520	2 147	1 997		2 426	2 096	808	2 292	1 591	2 737	1 971
Ogółem	10 443	7 183	7 316		10 970	12 688	15 196	9 120	9 994	12 548	12 471

^a Wartość stanowiska przy burakach cukrowych jest pozycją ujemną.

^b Danych dla województwa łódzkiego nie publikujemy jako niewiarogodne.

Tabela 7
Struktura nakładów w zł na bydło w przeliczeniu na 1 krowę w roku 1957/58

Rodzaj nakładu	Warszawa	Bydgoszcz	Poznań	Łódź	Kielce	Lublin	Białystok	Wrocław	Opole	Kraków	Rzeszów
Treściwe	361,6	536,1	958,2	327,4		184,3	256,7	426,2	355,3	379,6	275,6
Okopowe i przetwory	952,8	1 333,5	774,8	899,0		502,3	638,0	1 152,5	844,5	1 233,4	1 041,6
Kiszonki	76,2	232,0	271,0	25,8		114,0	12,8	34,5	464,1	56,2	43,9
Pasze zielone	153,1	611,3	749,6	785,4		219,7	78,5	493,3	739,6	625,3	440,4
Pastwisko	194,4	69,7	95,8	141,7		104,9	212,3	21,2	46,4	86,4	96,2
Siano	1 138,2	547,4	941,8	1 294,0		1 271,1	1 046,2	1 219,3	726,6	1 166,9	835,6
Słoma i plewy	280,8	489,7	399,7	297,9		217,4	203,1	278,9	464,4	372,5	372,4
Mleko	220,6	383,3	279,5	416,0		251,6	160,1	375,0	259,2	516,0	491,5
Inne pasze	0,9	0,7	3,6	1,8		0,1	9,9	4,5	8,0	2,9	3,4
Razem pasze	3 378,6	4 203,7	4 474,0	4 189,0		2 865,4	2 617,6	4 005,4	3 908,1	4 439,2	3 600,6
Dokupno cieląt	—	17,3	—	20,8		—	—	32,5	—	—	—
Ściółka	264,5	312,9	352,1	355,7		231,8	217,7	315,3	377,3	293,3	256,3
Koszty hodowli	26,5	38,6	29,8	26,2		25,2	16,7	27,6	44,4	23,6	29,1
" leczenia	16,0	18,4	15,5	4,9		13,4	3,1	51,6	56,2	8,0	7,6
Ubezpieczenia	120,7	172,1	162,6	125,8		117,5	111,1	157,5	130,3	112,3	124,5
Amort. bud. miesz.	119,8	81,6	100,5	106,7		161,3	118,5	225,6	139,9	206,8	152,7
" "	140,0	130,4	147,6	163,1		128,7	129,6	319,4	258,6	158,1	153,7
" inw. martw.	186,3	105,3	157,1	165,3		154,7	174,4	131,5	349,4	160,1	182,5
Koszty ogólne	268,6	212,9	159,8	250,5		150,0	310,6	182,1	229,9	213,1	305,8
Koszt siły pociągowej	237,0	304,1	294,8	248,1		165,5	53,1	123,5	519,0	20,4	199,5
Nakład mat.-pienięż.	4 758,0	5 595,8	5 893,8	5 656,1		4 013,5	3 752,4	5 572,0	6 013,1	5 639,9	5 012,3
Nakłady pracy	3 205,8	2 284,6	2 241,9	3 698,9		3 469,7	2 785,6	3 401,0	2 539,2	2 830,8	4 051,5
Razem nakłady	7 963,8	7 880,4	8 135,7	9 355,0		7 483,2	6 538,0	8 973,0	8 552,3	8 470,7	9 063,8
Produkcja uboczna	21,8	2,5	35,7	—		—	105,5	—	6,3	7,9	1,9
Nakłady netto	7 942,0	7 877,9	8 100,0	9 355,0		7 483,2	6 432,5	8 973,0	8 546,0	8 462,8	9 061,9

a Danych dla województwa kieleckiego nie publikujemy jako niewiarogodne.

Tabela 8

Struktura nakładów w zł na produkcję 100 kg żywcza trzody chlewnej w roku 1957/58

Rodzaj nakładu	Warszawa	Bydgoszcz	Poznań	Łódź	Kielce	Lublin	Białystok	Wrocław	Opole	Kraków	Rzeszów
Treściwe	382,2	469,0	502,4	373,3	373,7	379,9	578,7	466,1	339,6	479,9	426,6
Okopowe	713,4	575,3	613,2	751,0	587,4	583,6	660,2	656,0	471,0	424,8	507,6
Mleko	90,9	123,5	81,3	43,6	63,4	73,6	62,5	83,2	129,0	122,6	86,8
Odpadki kuchenne	19,0	13,8	12,4	18,9	25,7	23,1	22,7	23,3	19,4	29,0	32,3
Inne pasze	19,7	43,5	36,5	5,7	16,8	16,3	0,8	23,5	19,5	25,5	14,3
Razem pasze	1 225,2	1 225,1	1 245,8	1 192,5	1 067,0	1 076,5	1 224,9	1 252,1	978,5	1 081,8	1 067,6
Dokupno prosiat	63,2	17,2	46,0	88,1	82,9	112,2	49,3	106,0	99,4	61,0	85,4
Ściółka	42,5	45,8	50,0	53,5	50,6	41,4	37,9	44,5	49,0	58,0	50,4
Opał	53,0	54,0	45,3	54,4	80,6	56,6	25,7	75,8	62,4	60,4	65,3
Koszt hodowli	5,5	5,2	4,5	4,8	6,1	5,8	5,2	7,4	6,7	11,5	3,9
" leczenia	7,6	5,9	5,2	3,1	5,2	4,4	3,9	8,3	3,0	9,6	9,4
Ubezpieczenia	3,8	8,5	9,1	9,5	9,4	18,1	6,0	9,2	10,5	9,7	11,3
Amort. bud. miesz.	15,8	13,7	17,8	17,4	33,5	20,9	23,5	38,9	30,3	48,1	48,6
" " inw.	26,9	34,4	38,1	29,8	40,2	28,7	29,5	57,4	50,1	34,6	31,8
" " inw. martw.	52,6	27,2	37,2	37,8	40,3	39,1	46,3	36,6	62,4	45,1	51,7
Koszty ogólne	83,5	50,7	42,5	67,0	58,0	54,6	83,7	45,7	49,7	50,1	81,2
Koszt siły pociągowej	3,4	23,3	15,1	39,8	—	6,9	4,1	2,0	12,7	—	5,5
Nakłady mat.-pien.	1 583,0	1 511,0	1 556,6	1 597,7	1 473,8	1 465,2	1 540,0	1 683,9	1 414,7	1 469,9	1 512,1
Nakłady Pracy	447,9	304,0	382,1	551,6	568,1	489,7	457,4	580,0	440,4	732,5	638,5
Razem nakłady	2 030,9	1 815,0	1 938,7	2 149,3	2 041,9	1 954,9	1 997,4	2 263,9	1 855,1	2 202,4	2 150,6
Produkcja uboczna	199,8	208,7	229,9	210,2	206,8	192,1	191,6	292,9	196,9	307,7	228,4
Nakłady netto	1 831,1	1 606,3	1 708,8	1 939,1	1 835,1	1 762,8	1 805,8	1 971,0	1 658,2	1 894,7	1 922,2

Tabela 9

Struktura nakładów w zł na utrzymanie 1 konia w przeliczeniu na 1 sztukę dużą w roku 1957/58

Rodzaj nakładu	Warszawa	Bydgoszcz	Poznań	Łódź	Kielce	Lublin	Białystok	Wrocław	Opole	Kraków	Rzeszów
Ziarno	2 087,9	1 286,3	1 549,5	2 158,5	1 723,9	1 644,2	1 416,3	2 078,0	3 422,9	1 586,3	1 081,1
Inne treściwe	365,3	1 896,7	1 045,7	137,5	209,0	138,0	443,1	605,1	514,4	271,2	177,9
Okopowe i pastewne	216,1	291,6	324,3	160,1	474,4	172,2	205,5	142,0	40,0	427,8	350,7
Pasze zielone	52,4	325,1	285,6	241,5	73,7	62,3	—	97,4	214,3	139,5	93,6
Pastwisko	220,9	41,2	61,5	86,5	41,2	34,5	205,7	25,5	49,5	52,1	50,0
Siano	950,3	829,7	820,0	679,1	960,3	1 089,6	963,8	1 266,0	1 172,1	1 433,5	1 325,7
w tym łąkowe	626,2	381,0	637,0	304,9	366,9	913,4	676,9	808,3	990,8	505,3	827,9
Słoma	208,8	264,0	272,4	252,1	216,8	219,8	145,2	138,7	213,6	197,1	91,8
Inne pasze	10,0	—	—	—	—	0,1	—	20,3	30,0	—	—
Razem pasze	4 111,7	4 934,6	4 359,0	3 715,3	3 699,3	3 360,7	3 379,6	4 373,0	5 656,8	4 107,5	3 170,8
Ściółka	211,4	215,0	248,2	280,1	247,8	210,0	184,6	216,5	239,0	226,2	192,5
Koszty hodowli	92,6	73,1	59,7	113,5	78,6	59,9	62,5	40,1	154,9	103,5	104,7
„ leczenia	35,5	21,5	58,4	50,0	85,0	20,5	11,6	201,4	25,7	90,2	176,1
Ubezpieczenia	197,1	269,6	203,8	209,4	186,8	172,7	163,2	203,3	179,1	138,8	150,4
Amortyzacja koni	700,9	758,5	927,5	679,3	595,6	640,9	704,7	976,5	972,8	427,5	644,8
„ bud. rzeźsz.	85,4	51,2	52,8	39,4	105,2	69,2	42,8	110,7	84,3	119,9	138,1
„ „ inw.	54,4	81,7	80,0	79,3	134,7	80,8	81,8	274,5	156,1	57,7	77,4
„ „ inw. martw.	204,2	162,9	111,8	108,5	213,7	162,9	122,9	179,3	235,7	118,7	258,4
Nakłady mat.-pien.	5 693,2	6 568,1	6 101,2	5 274,8	5 346,7	4 777,6	4 753,7	6 575,3	7 704,4	5 390,0	4 913,2
Nakłady pracy	1 578,3	1 126,8	1 255,7	1 347,8	1 911,2	1 467,9	985,0	1 594,7	1 402,9	1 808,9	2 118,2
Razem nakłady	7 271,5	7 694,9	7 356,9	6 622,6	7 257,9	6 245,5	5 738,7	8 170,0	9 107,3	7 198,9	7 031,4
Obornik	1 239,4	1 369,3	1 234,0	1 185,0	1 316,5	1 202,3	1 055,9	1 536,7	1 397,0	1 732,6	1 214,4
Koszt utrzym. koni	6 032,1	6 325,6	6 122,9	5 437,6	5 941,4	5 043,2	4 682,8	6 633,3	7 710,3	5 663,3	5 817,0

Tabela 10

**Dynamika zmian niektórych elementów struktury nakładów w zł na 1 ha
produkcji pszenicy w latach 1957/58 do 1959/60**

Rodzaj nakładu	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60
	Warszawa			Bydgoszcz			Poznań		
Nakłady materia- łowo-pieniężne	3 766	4 119	4 117	3 271	3 412	3 422	3 529	3 575	3 629
w tym:									
nasiona	545	532	523	524	531	539	523	520	533
obornik	943	998	938	578	585	559	846	766	752
nawozy mineralne	299	425	496	201	293	354	214	293	342
koszt siły pociągowej	700	842	887	651	678	680	710	807	821
wartość stano- wiska	760	803	754	722	730	696	497	450	442
Nakłady pracy	2 321	2 571	3 096	1 149	1 434	1 726	1 567	1 793	2 159
Razem nakłady	6 087	6 690	7 213	4 420	4 846	5 148	5 096	5 368	5 788
	Łódź			Kielce			Lublin		
Nakłady materia- łowo-pieniężne	4 269	4 577	4 643	3 945	3 974	3 955	3 683	3 904	3 850
w tym:									
nasiona	602	606	622	701	717	756	655	649	660
obornik	1 306	1 328	1 298	898	919	866	867	883	776
nawozy mineralne	270	378	454	233	316	375	113	153	184
koszt siły pociągowej	606	766	787	986	885	846	788	959	1 030
wartość stano- wiska	815	829	811	405	414	390	521	528	466
Nakłady pracy	1 966	2 183	2 628	2 228	2 451	2 950	2 089	2 279	2 744
Razem nakłady	6 235	6 760	7 271	6 173	6 425	6 905	5 772	6 183	6 594

Ciąg dalszy tabeli 10

Rodzaj nakładu	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60
	Białystok			Wrocław			Opole		
Nakłady materia- lowo-pieniężne	4 008	4 226	3 982	4 072	4 329	4 275	4 127	4 195	4 462
w tym:									
nasiona	564	620	607	642	624	617	624	611	621
obornik	1 462	1 445	1 274	922	930	838	572	585	600
nawozy mineralne	141	201	242	183	252	298	330	452	539
koszt siły pociągowej	522	650	642	880	1 069	1 150	762	689	820
wartość stano- wiska	800	790	697	797	805	724	853	872	896
Nakłady pracy	1 465	1 628	1 960	1 347	1 496	1 801	1 351	1 501	1 803
Razem nakłady	5 473	5 854	5 942	5 419	5 825	6 076	5 478	5 696	6 270
	Kraków			Rzeszów					
Nakłady materia- lowo-pieniężne	4 998	4 921	4 734	4 682	4 870	4 648			
w tym:									
nasiona	640	618	632	623	628	628			
obornik	1 315	1 248	1 020	1 184	1 133	988			
nawozy mineralne	182	248	293	104	133	157			
koszt siły pociągowej	826	837	921	732	892	935			
wartość stano- wiska	1 280	1 216	1 114	1 086	1 132	988			
Nakłady pracy	1 538	2 176	2 620	2 109	2 291	2 759			
Razem nakłady	6 536	7 097	7 354	6 791	7 161	7 407			

Tabela 11

**Dynamika zmian niektórych elementów struktury nakładów w zł na 1 ha
produkcji żyta w latach od 1957/58 do 1959/60**

Rodzaj nakładu	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60
	Warszawa			Bydgoszcz			Poznań		
Nakłady materia- lowo-pieniężne	2 717	2 927	2 929	2 486	2 647	2 652	2 552	2 676	2 709
w tym:									
nasiona	421	432	430	432	410	406	421	401	401
obornik	660	638	655	571	578	551	758	686	673
nawozy mine- ralne	156	209	252	202	288	346	172	233	271
koszt siły pociągowej	549	631	663	592	679	667	585	753	765
wartość stano- nowiska	451	477	448	205	208	198	145	131	129
Nakłady pracy	1 542	1 700	2 047	1 174	1 393	1 678	1 266	1 425	1 715
Razem nakłady	4 259	4 627	4 976	3 660	4 040	4 330	3 818	4 101	4 424
	Łódź			Kielce			Lublin		
Nakłady materia- wo-pieniężne	2 786	2 876	2 914	3 253	3 271	3 234	2 484	2 684	2 696
w tym:									
nasiona	473	449	455	495	518	531	495	513	533
obornik	764	778	765	963	986	929	597	609	533
nawozy mine- ralne	146	196	240	200	280	331	76	101	122
koszt siły pociągowej	457	500	512	880	770	737	657	802	858
wartość stanc- nowiska	435	442	432	184	189	178	65	66	58
Nakłady pracy	1 297	1 456	1 752	1 986	2 178	2 622	1 874	2 052	2 471
Razem nakłady	4 083	4 332	4 666	5 239	5 449	5 856	4 358	4 736	5 167

Ciąg dalszy tabeli 11

Rodzaj nakładu	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60
	Białystok			Wrocław			Opole		
Nakłady materia- łowo-pieniężne	2 280	2 364	2 278	2 952	3 075	3 149	3 201	3 149	3 370
w tym:									
nasiona	513	477	464	480	465	445	511	483	487
obornik	484	476	421	811	819	830	717	733	752
nawozy mine- ralne	60	80	98	159	214	248	320	410	481
koszt siły pociągowej	487	597	589	762	836	898	804	674	801
wartość stano- nowiska	231	228	201	135	136	123	5	5	5
Nakłady pracy	1 343	1 469	1 768	1 315	1 469	1 769	1 708	1 892	2 278
Razem nakłady	3 623	3 833	4 046	4 267	4 544	4 918	4 909	5 041	5 648
	Kraków			Rzeszów					
Nakłady materia- łowo-pieniężne	3 869	3 707	3 701	3 590	3 640	3 525			
w tym:									
nasiona	571	547	556	514	487	477			
obornik	1 082	1 027	941	1 208	1 157	1 011			
nawozy mine- ralne	135	190	230	65	83	99			
koszt siły pociągowej	945	829	892	816	931	977			
wartość stano- wiska	407	386	334	162	156	136			
Nakłady pracy	1 650	1 851	2 229	2 449	2 681	3 228			
Razem nakłady	5 519	5 558	5 930	6 039	6 321	6 753			

Tabela 12

**Dynamika zmian niektórych elementów struktury nakładów w zł na 1 ha
produkcji jęczmienia w latach od 1957/58 do 1959/60**

Rodzaj nakładu	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60
	Warszawa			Bydgoszcz			Poznań		
Nakłady materia- łowo-pieniężne	2 672	3 043	3 024	3 049	3 197	3 186	3 232	3 303	3 338
w tym:									
nasiona	387	377	374	429	413	420	375	334	390
obornik	604	638	579	530	587	560	740	671	658
nawozy mine- ralne	177	235	289	235	325	377	209	293	341
koszt siły pociągowej	381	631	661	470	527	522	514	637	646
wartość stano- wiska	670	708	667	798	808	770	807	731	717
Nakłady pracy	1 630	1 860	2 240	896	1 092	1 315	1 183	1 323	1 593
Razem nakłady	4 352	4 903	5 264	3 945	4 289	4 501	4 415	4 626	4 931
	Łódź			Kielce			Lublin		
Nakłady materia- łowo-pieniężne	3 269	3 454	3 480	3 878	4 059	3 981	3 313	3 549	3 496
w tym:									
nasiona	408	410	415	558	573	584	558	545	562
obornik	888	904	883	1 360	1 392	1 312	777	790	693
nawozy mine- ralne	135	174	216	202	285	337	161	208	236
koszt siły pociągowej	540	654	673	513	548	525	638	781	879
wartość stano- wiska	777	790	772	626	641	604	484	490	432
Nakłady pracy	1 489	1 688	2 033	1 652	1 816	2 186	1 601	1 793	2 158
Razem nakłady	4 753	5 142	5 513	5 530	5 875	6 167	4 914	5 342	5 654

Ciąg dalszy tabeli 12

Rodzaj nakładu	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60
	Białystok			Wrocław			Opole		
Nakłady materiałowo-pieniężne	2 759	2 922	2 778	3 489	3 712	3 538	3 379	3 350	3 592
w tym:									
nasiona	498	484	466	503	493	479	542	520	528
obornik	529	522	458	787	794	715	605	618	636
nawozy mineralne	122	170	198	227	321	389	355	471	553
koszt siły pociągowej	467	611	602	958	1 083	981	815	672	799
wartość stanowiska	695	637	606	446	451	406	284	290	298
Nakłady pracy	1 587	1 766	2 126	1 606	1 781	2 145	1 425	1 578	1 899
Razem nakłady	4 246	4 688	4 904	5 085	5 493	5 683	4 804	4 928	5 491
	Kraków			Rzeszów					
Nakłady materiałowo-pieniężne	4 575	4 605	4 549	4 880	4 795	4 499			
w tym:									
nasiona	508	412	495	515	491	489			
obornik	1 292	1 227	1 124	1 774	1 699	1 484			
nawozy mineralne	130	177	218	—	—	—			
koszt siły pociągowej	655	781	880	733	789	829			
wartość stanowiska	1 216	1 155	1 058	970	929	811			
Nakłady pracy	1 510	1 709	2 048	2 249	2 498	3 008			
Razem nakłady	6 085	6 314	6 597	7 129	7 293	7 507			

Tabela 13

**Dynamika zmian niektórych elementów struktury nakładów w zł na 1 ha
produkcji owsa w latach od 1957/58 do 1959/60**

Rodzaj nakładu	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60
	Warszawa			Bydgoszcz			Poznań		
Nakłady materia- lowo-pieniężne	3 140	3 318	3 287	2 544	2 666	2 662	3 233	3 245	3 255
w tym:									
nasiona	464	453	447	406	404	408	387	371	377
obornik	835	883	830	601	609	581	875	793	778
nawozy mine- ralne	96	158	198	155	215	251	102	141	162
koszt siły pociągowej	550	592	622	500	551	553	536	674	685
wartość stano- wiska	661	698	656	366	371	353	724	656	644
Nakłady pracy	1 576	1 746	2 102	875	1 132	1 363	1 205	1 349	1 624
Razem nakłady	4 716	5 064	5 389	3 419	3 798	4 025	4 438	4 594	4 879
	Łódź			Kielce			Lublin		
Nakłady materia- lowo-pieniężne	3 696	3 851	3 898	3 179	3 181	3 126	3 211	3 393	3 347
w tym:									
nasiona	447	454	460	521	558	581	540	529	548
obornik	933	948	926	1 140	1 165	1 098	895	911	799
nawozy mine- ralne	210	283	338	107	140	169	52	71	85
koszt siły pociągowej	832	878	903	753	656	626	726	879	943
wartość stano- wiska	547	556	544	155	158	149	237	241	212
Nakłady pracy	1 796	1 960	2 360	1 924	2 123	2 556	1 761	2 616	3 150
Razem nakłady	5 492	5 811	6 258	5 103	5 304	5 682	4 972	6 009	6 497

Ciąg dalszy tabeli 13

Rodzaj	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60
	Białystok			Wrocław			Opole		
Nakłady materia- łowo-pieniężne	2 524	2 623	2 494	3 356	3 351	3 322	3 031	2 998	3 222
w tym:									
nasiona	568	559	532	513	503	479	486	468	474
obornik	489	482	427	752	760	684	606	619	637
nawozy mine- ralne	35	51	62	137	194	232	353	481	547
koszt siły pociągowej	491	595	586	980	914	982	863	706	839
wartość stano- wiska	422	416	367	336	340	306	39	40	41
Nakłady pracy	1 448	1 600	1 927	1 443	1 600	1 994	1 361	1 508	1 815
Razem nakłady	3 972	4 223	4 421	4 799	4 951	5 316	4 392	4 506	5 037
	Kraków			Rzeszów					
Nakłady materia- łowo-pieniężne	4 502	4 332	4 278	4 421	4 445	4 303			
w tym:									
nasiona	643	631	641	544	520	520			
obornik	1 186	1 127	1 032	1 190	1 140	994			
nawozy mine- ralne	104	139	163	150	199	242			
koszt siły pociągowej	1 117	1 017	1 068	942	1 002	1 103			
wartość stano- wiska	652	619	567	736	705	616			
Nakłady pracy	1 242	1 430	1 722	2 479	2 723	3 278			
Razem nakłady	5 744	5 762	6 000	6 900	7 168	7 581			

Tabela 14

**Dynamika zmian niektórych elementów struktury nakładów w zł na 1 ha
produkcji ziemniaków w latach od 1957/58 do 1959/60**

Rodzaj nakładu	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60
	Warszawa			Bydgoszcz			Poznań		
Nakłady materia- łowo-pięniężne	4 176	4 617	4 665	4 138	4 535	4 633	4 253	4 649	4 966
w tym:									
sadzeniaki	1 102	1 249	1 230	1 157	1 250	1 367	1 312	1 455	1 741
obornik	1 341	1 418	1 333	1 662	1 682	1 603	1 772	1 604	1 575
nawozy mine- ralne	130	178	200	151	213	235	141	197	221
koszt siły pociągowej	1 408	1 624	1 702	1 156	1 387	1 391	1 141	1 429	1 451
wartość stano- wiska*	814	861	809	712	721	687	815	738	724
Nakłady pracy	3 419	3 824	4 605	2 332	2 654	3 196	2 743	3 062	3 688
Razem nakłady	7 595	8 441	9 270	6 470	7 189	8 729	6 996	7 711	8 651
	Łódź			Kielce			Lublin		
Nakłady materia- łowo-pięniężne	3 811	4 300	4 344	5 016	5 120	5 233	4 878	5 324	5 349
w tym:									
sadzeniaki	1 089	1 375	1 386	1 172	1 355	1 503	1 121	1 273	1 313
obornik	1 434	1 459	1 426	1 350	1 382	1 301	1 732	1 754	1 547
nawozy mine- ralne	174	235	256	306	413	489	99	128	141
koszt siły pociągowej	964	1 096	1 122	1 527	1 338	1 284	1 479	1 727	1 851
wartość stano- wiska*	762	775	758	413	422	398	460	465	410
Nakłady pracy	2 656	3 048	3 671	3 471	4 153	5 002	3 326	3 774	4 545
Razem nakłady	6 467	7 348	8 015	8 487	9 273	10 235	8 204	9 098	9 894

* Wartość stanowiska przy ziemniakach jest pozycją ujemną

Ciąg dalszy tabeli 14

Rodzaj nakładu	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60
	Białystok			Wrocław			Opole		
Nakłady materia- lowo-pieniężne	4 610	4 973	4 878	4 958	5 169	5 568	6 654	6 922	7 607
w tym:									
sadzeniaki	1 142	1 307	1 368	1 477	1 559	1 959	1 623	2 014	2 322
obornik	1 908	1 883	1 660	2 339	2 362	2 127	2 287	2 339	2 402
nawozy mine- ralne	37	53	57	27	35	37	412	589	614
koszt siły pociągowej	1 361	1 557	1 533	1 492	1 602	1 721	1 993	1 661	1 974
wartość stano- wiska*	905	894	789	1 119	1 131	1 018	883	903	927
Nakłady pracy	3 569	3 941	4 746	3 478	3 803	4 580	3 353	3 728	4 489
Razem nakłady	8 179	8 914	9 624	8 436	8 972	10 148	10 007	10 650	12 096
	Kraków			Rzeszów					
Nakłady materia- lowo-pieniężne	5 529	5 465	5 795	6 234	6 479	6 721			
w tym:									
sadzeniaki	1 578	1 790	2 076	1 403	1 470	1 771			
obornik	2 455	2 332	2 136	2 571	2 461	2 150			
nawozy mine- ralne	66	86	92	153	215	223			
koszt siły pociągowej	1 680	1 441	1 569	1 947	2 022	2 225			
wartość stano- wiska*	1 323	1 257	1 151	1 135	1 087	949			
Nakłady pracy	2 557	2 882	3 471	4 192	5 098	6 139			
Razem nakłady	8 086	8 347	9 266	10 426	11 577	12 860			

* Wartość stanowiska przy ziemniakach jest pozycją ujemną

Tabela 15

**Dynamika zmian niektórych elementów struktury nakładów w zł na 1 ha
produkcji buraków cukrowych w latach od 1957/58 do 1959/60**

Rodzaj nakładu	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60
	Warszawa			Bydgoszcz			Poznań		
Nakłady materia- łowo-pieniężne	5 757	7 221	7 263	5 133	5 572	5 476	4 743	5 058	5 145
w tym:									
nasiona	341	341	114	401	401	133	374	374	119
obornik	2 110	2 232	2 097	1 947	1 969	1 878	1 987	1 800	1 767
nawozy mine- ralne	531	745	934	802	1 125	1 349	593	829	963
koszt siły pociągowej	2 127	3 303	3 564	1 536	1 638	1 644	1 557	1 964	1 993
wartość stano- wiska*	848	896	842	714	722	688	640	780	569
Nakłady pracy	7 206	7 447	8 874	4 197	5 163	6 153	4 570	5 053	6 022
Razem nakłady	12 963	14 668	16 137	9 330	10 735	11 629	9 313	10 111	11 167
Produkcja uboczna	2 520	2 436	1 989	2 147	2 223	1 056	1 997	2 005	1 098
Nakłady netto	10 443	12 232	14 148	7 183	8 512	10 573	7 316	8 106	10 069
	Łódź**			Kielce			Lublin		
Nakłady materia- łowo-pieniężne				6 986	7 854	7 533	6 948	7 997	7 905
w tym:									
nasiona				318	318	111	377	377	126
obornik				2 061	2 111	1 987	2 026	2 063	1 809
nawozy mineralne				728	1 049	1 150	654	944	1 062
koszt siły pociągowej				1 899	2 401	2 297	2 695	3 422	3 580
wartość stano- wiska				218	223	210	387	392	346
Nakłady pracy				6 410	7 200	8 580	7 836	9 718	11 582
Razem nakłady				13 396	15 054	16 113	14 784	17 715	19 487
Produkcja uboczna				2 426	2 228	2 278	2 096	2 127	1 876
Nakłady netto				10 970	12 826	13 835	12 688	15 588	17 611

* Wartość stanowiska przy burakach cukrowych jest pozycją ujemną.

** Danych dla województwa łódzkiego nie publikujemy jako niewiarogodne

Ciąg dalszy tabeli 15

Rodzaj nakładu	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60
	Białystok			Wrocław			Opole		
Nakłady materia- łowo-pieniężne	4 156	5 364	5 189	5 593	6 193	6 308	6 762	6 796	7 230
w tym:									
nasiona	331	330	126	323	323	110	385	384	120
obornik	1 979	1 958	1 725	1 592	1 608	1 447	1 886	1 931	1 983
nawozy mineralne	697	999	1 200	887	1 253	1 473	1 008	1 408	1 629
koszt siły pociągowej	1 059	1 976	1 947	2 307	2 533	2 723	2 797	2 411	2 864
wartość stano- wiska*	911	800	794	810	818	737	1 018	1 041	1 069
Nakłady pracy	11 848	13 753	16 389	5 819	6 438	7 672	4 823	5 417	6 455
Razem nakłady	16 004	19 117	21 578	11 412	12 631	13 980	11 585	12 213	13 685
Produkcja uboczna	808	968	1 054	2 292	2 639	1 360	1 591	1 626	1 131
Nakłady netto	15 196	18 149	20 524	9 120	9 992	12 620	9 994	10 587	12 554
	Kraków			Rzeszów					
Nakłady materia- łowo-pieniężne	7 433	8 801	9 250	7 340	8 813	8 683			
w tym:									
nasiona	395	395	132	377	377	125			
obornik	2 728	2 590	2 372	2 537	2 430	2 122			
nawozy mineralne	1 673	2 411	2 867	506	710	828			
koszt siły pociągowej	2 183	2 883	3 248	2 678	3 911	4 209			
wartość stano- wiska*	1 361	1 293	1 184	958	918	801			
Nakłady pracy	7 852	9 133	10 883	7 102	7 968	9 496			
Razem nakłady	15 285	17 934	20 133	14 442	16 781	18 179			
Produkcja uboczna	2 737	2 564	2 447	1 971	2 014	1 730			
Nakłady netto	12 548	15 370	17 686	12 471	14 767	16 449			

* Wartość stanowiska przy burakach cukrowych jest pozycją ujemną

Tabela 16

**Dynamika zmian niektórych elementów struktury nakładów w zi na bydło
w przeliczeniu na 1 krowę w latach od 1957/58 do 1959/60**

Rodzaj nakładu	Warszawa				Bydgoszcz				Poznań			
	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60
Pasze	3 378,6	3 521,9	3 199,7	4 203,7	4 323,7	4 521,3	4 474,0	4 473,6	4 243,3			
Nakłady materiałowo-pieniężne	1 379,4	1 412,2	1 396,2	1 392,1	1 418,7	1 531,8	1 419,8	1 491,0	1 450,7			
Nakłady pracy	3 205,8	3 564,9	4 286,3	2 284,6	2 565,2	3 084,4	2 241,9	2 427,9	2 919,3			
Razem nakłady	7 963,8	8 499,0	8 882,2	7 880,4	8 307,6	9 137,5	8 135,7	8 392,5	8 613,3			
Produkcja uboczna	21,8	21,9	21,9	2,5	2,5	2,5	35,7	35,6	35,6			
Nakład netto	7 942,0	8 477,1	8 860,3	7 877,9	8 305,1	9 135,0	8 100,0	8 356,9	8 577,7			
Pasze	4 189,0	4 389,6	4 406,7				2 865,4	2 985,4	2 805,0			
Nakłady materiałowo-pieniężne	1 467,1	1 415,3	1 531,6				1 148,1	1 187,5	1 173,9			
Nakłady pracy	3 698,9	4 050,4	4 870,2				3 469,7	3 844,8	4 622,9			
Razem nakłady	9 355,0	9 855,3	10 808,5				7 483,2	8 017,7	8 691,8			
Produkcja uboczna	—	—	—				—	—	—			
Nakład netto	9 355,0	9 855,3	10 808,5				7 483,2	8 017,7	8 691,8			

* Danych odnośnie bydła nie publikujemy jako niewiarogodne.

Ciąg dalszy tabeli 16

Rodzaj nakładu	Ciąg dalszy tabeli 16								
	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60
	Białystok			Wrocław			Opole		
Pasze	2 617,6	2 655,6	2 440,2	4 005,4	4 450,4	4 085,3	3 908,1	4 020,2	4 097,1
Nakłady materiałowo-pieniężne	1 134,8	1 137,2	1 116,1	1 566,6	1 621,3	1 590,6	2 105,0	2 101,9	2 051,7
Nakłady pracy	2 785,6	3 087,8	3 712,7	3 401,0	3 759,2	4 520,0	2 539,2	2 821,4	3 392,3
Razem nakłady	6 538,0	6 880,6	7 269,0	8 973,0	9 830,9	10 195,9	8 552,3	8 843,5	9 541,1
Produkcja uboczna	105,5	105,5	105,5	—	—	—	6,3	6,3	6,3
Nakład netto	6 432,5	6 775,1	7 163,5	8 973,0	9 830,9	10 195,9	8 546,0	8 937,2	9 534,8
	Kraków			Feszów					
Pasze	4 439,2	4 799,1	5 026,3	3 600,6	3 778,5	3 920,5			
Nakłady materiałowo-pieniężne	1 200,7	1 287,9	1 281,7	1 411,7	1 566,6	1 529,4			
Nakłady pracy	2 830,8	3 145,3	3 781,8	4 051,5	4 501,6	5 412,7			
Razem nakłady	8 470,7	9 232,3	10 089,8	9 063,8	9 786,7	10 862,6			
Produkcja uboczna	7,9	7,9	7,9	1,9	1,8	1,9			
Nakład netto	8 462,8	9 224,4	10 081,9	9 061,9	9 784,9	10 860,7			

Tabela 17

* Dynamika zmian niektórych elementów struktury nakładów w zi na produkcję
100 kg żywności trzody chlewnej w latach od 1957/58 do 1959/60

Rodzaj nakładu	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60
	Warszawa			Bydgoszcz			Poznań		
Pasze	1 225,2	1 202,1	1 270,0	1 225,1	1 242,6	1 325,0	1 245,8	1 347,8	1 296,3
Nakłady materiałowo-pieniężne	357,8	358,6	365,2	285,9	288,0	291,4	310,8	306,4	312,0
Nakłady pracy	447,9	492,3	591,9	304,0	334,2	401,8	382,1	422,7	508,3
Razem nakłady	2 030,9	2 053,0	2 227,1	1 815,0	1 864,8	2 018,2	1 938,7	2 076,9	2 116,6
Produkcja uboczna	199,8	187,3	194,5	208,7	206,2	218,7	229,9	224,3	229,3
Nakład netto	1 831,1	1 865,7	2 032,6	1 606,3	1 658,6	1 799,5	1 708,8	1 852,6	1 887,3
	Łódź			Kielce			Lublin		
Pasze	1 192,5	1 199,5	1 258,4	1 067,0	1 126,9	1 239,1	1 076,5	1 095,6	1 108,7
Nakłady materiałowo-pieniężne	405,2	391,3	413,0	406,8	396,0	397,5	388,7	383,5	398,7
Nakłady pracy	551,6	618,3	743,5	568,1	631,3	759,0	489,7	544,2	654,3
Razem nakłady	2 149,3	2 209,1	2 414,9	2 041,9	2 154,2	2 395,6	1 954,9	2 023,3	2 161,7
Produkcja uboczna	210,2	205,4	216,1	206,8	194,8	215,2	192,1	168,6	172,1
Nakład netto	1 939,1	2 003,7	2 198,8	1 835,1	1 959,4	2 180,4	1 762,8	1 854,7	1 989,6

Ciąg dalszy tabeli 17

Rodzaj nakładu	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60
	Białystok			Wrocław			Opole		
Pasze	1 224,9	1 221,7	1 213,7	1 252,1	1 411,0	1 300,0	978,5	1 042,3	1 027,2
Nakłady materiałowo-pieniężne	315,1	313,4	318,5	431,8	418,3	438,1	436,2	425,1	451,5
Nakłady pracy	457,4	507,3	609,9	580,0	642,9	773,0	440,4	489,3	588,3
Razem nakłady	1 997,4	2 042,4	2 142,1	2 263,9	2 472,2	2 511,1	1 855,1	1 956,7	2 067,0
Produkcja uboczna	191,6	169,0	170,2	292,9	264,7	277,5	196,9	202,2	200,1
Nakład netto	1 805,8	1 873,4	1 971,9	1 971,0	2 207,5	2 233,6	1 658,2	1 754,5	1 866,9
	Kraków			Rzeszów					
Pasze	1 081,8	1 139,0	1 273,3	1 067,6	1 139,2	1 221,8			
Nakłady materiałowo-pieniężne	388,1	342,7	354,8	444,5	427,4	445,9			
Nakłady pracy	732,5	813,9	978,6	638,5	709,4	853,0			
Razem nakłady	2 202,4	2 295,6	2 606,7	2 150,6	2 276,0	2 520,7			
Produkcja uboczna	307,7	281,8	322,7	228,4	198,5	207,3			
Nakład netto	1 894,7	2 013,8	2 284,0	1 922,2	2 077,5	2 313,4			

Tabela 18

**Dynamika zmian nakładów brutto w zł na 1 ha sześciu podstawowych
ziemiopłodów w latach od 1957/58 do 1959/60**

Artykuł	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60
	Warszawa			Bydgoszcz			Poznań		
Pszemca	6 037	6 630	7 213	4 420	4 846	5 148	5 036	5 363	5 738
Żyto	4 259	4 627	4 976	3 660	4 040	4 330	3 818	4 101	4 424
Jęczmień	4 352	4 903	5 264	3 945	4 289	4 501	4 415	4 626	4 931
Owies	4 716	5 064	5 389	3 419	3 978	4 025	4 438	4 594	4 879
Ziemniaki	7 595	8 441	9 270	6 470	7 189	8 729	6 996	7 711	8 654
Buraki cukrowe*	10 443	12 232	14 143	7 183	8 512	10 573	7 316	8 106	10 069
	Łódź			Kielce			Lublin		
Pszemca	6 235	6 760	7 271	6 173	6 425	6 905	5 772	6 183	6 534
Żyto	4 083	4 332	4 666	5 239	5 449	5 856	4 353	4 736	5 167
Jęczmień	4 758	5 142	5 513	5 530	5 875	6 167	4 914	5 342	5 634
Owies	5 492	5 811	6 258	5 103	5 304	5 682	4 972	6 009	6 497
Ziemniaki	6 467	7 348	8 015	8 487	9 273	10 235	8 204	9 038	9 894
Buraki cukrowe*	—	—	—	10 970	12 826	13 835	12 688	15 588	17 611
	Białystok			Wrocław			Opole		
Pszemca	5 473	5 854	5 942	5 419	5 825	6 076	5 478	5 696	6 270
Żyto	3 623	3 833	4 046	4 267	4 544	4 918	4 909	5 041	5 648
Jęczmień	4 246	4 688	4 904	5 695	5 493	5 683	4 804	4 928	5 491
Owies	3 972	4 223	4 421	4 799	4 951	5 316	4 392	4 506	5 037
Ziemniaki	8 179	8 914	9 624	8 436	8 972	10 148	10 007	10 650	12 096
Buraki cukrowe*	15 196	18 149	20 524	9 120	9 992	12 620	9 994	10 587	12 554
	Kraków			Rzeszów					
Pszemca	6 536	7 097	7 354	6 791	7 161	7 407			
Żyto	5 519	5 553	5 930	6 039	6 321	6 753			
Jęczmień	6 085	6 314	6 597	7 129	7 293	7 507			
Owies	5 744	5 762	6 000	6 900	7 168	7 581			
Ziemniaki	8 086	8 347	9 266	10 426	11 577	12 860			
Buraki cukrowe*	12 548	15 370	17 686	12 471	14 767	16 449			

* Dla buraków cukrowych podano nakłady netto po potrąceniu wartości produkcji ubocznej (liści i wytlóków).

Tabela 19

Dynamika zmian nakładów brutto na bydło w przeliczeniu na 1 krowę i 1 sztukę dorosłą, nakładów netto na 100 kg produkcji trzody chlewnej, na konie w przeliczeniu na 1 sztukę dużą oraz kosztu 1 godziny końskiej w latach od 1957/58 do 1959/60

Wyszczególnienie	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60
	Warszawa			Bydgoszcz			Poznań		
Bydło:									
na 1 krowę*	7 942	8 477	8 860	7 878	8 305	9 135	8 100	8 357	8 578
na 1 szt. dorosłą	6 153	6 568	6 865	5 950	6 273	6 900	5 722	5 903	6 059
Trzoda chlewna:									
na 100 kg prod.***	1 831	1 866	2 033	1 606	1 659	1 799	1 709	1 853	1 887
konie									
na 1 sztukę***	6 032	6 428	6 443	6 326	6 246	6 433	6 123	6 376	6 316
koszt. 1 godz.	6,1	6,43	6,45	5,31	5,33	5,49	5,26	5,34	5,29
	Łódź			Kielce**			Lublin		
Bydło:									
na 1 krowę*	9 355	9 855	10 807				7 483	8 018	8 692
na 1 szt. dorosłą	6 229	7 300	8 066				6 337	6 789	7 360
Trzoda chlewna:									
na 100 kg prod.***	1 939	2 004	2 199	1 835	1 959	2 180	1 763	1 855	1 990
konie									
na 1 sztukę	5 438	5 980	6 035	5 941	5 650	6 910	5 043	5 613	5 722
koszt 1 godz.	7,51	7,72	7,79	6,22	5,95	7,28	8,10	8,70	8,87
	Białystok			Wrocław			Opole		
Bydło:									
na 1 krowę*	6 433	6 775	7 164	8 973	9 831	10 196	8 546	8 937	9 535
na 1 szt. dorosłą	5 055	5 324	5 629	6 974	7 647	7 931	7 580	7 927	8 462
Trzoda chlewna:									
na 100 kg prod.***	1 806	1 873	1 972	1 971	2 208	2 234	1 658	1 754	1 867
konie									
na 1 sztukę***	4 683	4 255	4 875	6 633	7 090	7 030	7 710	8 226	8 394
koszt 1 godz.	5,23	5,15	5,43	6,54	7,03	6,97	6,17	7,33	7,48
	Kraków			Eszarów					
Bydło:									
na 1 krowę	8 463	9 224	10 082	9 062	9 785	10 861			
na 1 sz. dorosłą	7 015	7 646	8 364	7 399	7 989	8 867			
Trzoda chlewna:									
na 100 kg prod.***	1 895	2 014	2 284	1 922	2 077	2 313			
konie									
na 1 sztukę***	5 466	6 171	6 439	5 817	6 396	6 841			
koszt. 1 godz.	5,45	6,14	6,41	7,62	8,00	8,56			

* Nakłady brutto po potrąceniu wartości produkcji skór.

** Danych odnośnie bydła nie publikujemy jako niewiarogodne.

*** Nakłady netto po potrąceniu produkcji ubocznej (obornik).

Tabela 20

Pasze w q skarmione bydłem w przeliczeniu na krowę — województwami
w roku 1957/58

Rodzaj paszy	Warszawa	Bydgoszcz	Poznań	Łódź	Kielce**	Lublin	Białystok	Wrocław	Opole	Kraków	Rzeszów
Ziarno	0,88	1,63	0,17	0,01	—	—	0,08	—	—	0,01	0,04
Otręby	—	—	1,63	1,06	—	0,49	0,24	0,54	1,38	0,59	0,46
Ospa	0,73	1,04	2,49	0,51	—	0,28	0,61	1,09	0,25	0,89	0,51
Makuchy	0,12	0,01	0,01	0,06	—	0,04	0,01	—	0,26	0,03	—
Inne treściwe	—	—	0,10	—	—	0,08	0,11	—	—	—	0,16
Ziemiaki	11,48	5,97	6,10	9,35	—	4,56	5,51	8,17	2,50	6,66	5,28
Inne okopowe	4,57	25,48	8,13	7,74	—	3,99	7,13	10,91	13,75	16,19	18,96
Przetwory okopowe*	7,11	8,22	5,21	—	—	4,61	1,86	11,43	8,68	0,18	2,95
Kiszonka	5,68	19,01	19,78	1,72	—	7,27	1,02	2,83	34,37	2,52	2,96
Pasze zielone	10,02	32,04	44,51	42,77	—	14,90	5,97	33,41	42,75	36,14	26,40
Pastwisko	16,91	6,63	8,11	10,25	—	8,62	21,19	2,02	4,00	5,96	6,75
Siano łąkowe	9,40	5,28	9,59	4,82	—	9,79	9,72	9,74	5,37	2,06	3,46
Siano koniczynny	2,13	2,25	1,19	6,18	—	4,61	2,93	1,77	2,75	7,29	4,52
Inne siano	1,54	0,17	0,14	1,74	—	1,37	1,22	3,81	—	0,60	0,11
Słoma i plewy	10,12	18,39	13,46	10,26	—	8,46	8,01	12,39	15,16	11,70	10,80
Mleko pełne w l	110,—	190,—	140,—	205,—	—	124,—	62,—	189,—	125,—	233,—	226,—
Mleko chude w l	4,—	49,—	5,—	10,—	—	3,—	—	—	—	8,—	10,—

* Wytłoki suche i mokre, pulpa ziemniaczana.

** Danych województwa kieleckiego nie publikujemy jako niewiarogodne.

Tabela 21

Pasze w q skarmione bydłem w przeliczeniu na 1 sztukę dorosłą — województwami w roku 1957/58

Rodzaj paszy	Warszawa	Bydgoszcz	Poznań	Kódz	Kielce*	Lublin	Białystok	Wrocław	Opole	Kraków	Rzeszów
Ziarno	—	—	0,12	—	—	—	0,07	—	—	0,01	0,04
Otręby	0,68	1,23	1,15	0,78	—	0,41	0,19	0,42	1,23	0,49	0,37
Ospa	0,57	0,78	1,76	0,38	—	0,24	0,48	0,85	0,22	0,74	0,41
Makuchy	0,09	0,01	—	0,04	—	0,03	0,01	—	0,23	0,02	—
Inne treściwe	—	—	0,11	—	—	0,07	0,09	—	—	—	0,13
Ziemniaki	8,90	4,51	4,31	6,93	—	3,86	4,33	6,35	2,22	5,49	4,31
Inne okopowe	3,54	19,25	5,74	5,73	—	3,38	5,61	8,49	12,20	13,42	15,48
Przetwory okopowych**	5,50	6,21	3,69	—	—	3,90	1,45	8,89	7,69	0,15	2,41
Kiszonki	4,40	14,36	13,97	1,27	—	6,15	0,80	2,20	30,49	2,09	2,42
Pasze zielone	7,77	32,80	31,44	31,67	—	12,61	4,59	25,37	37,92	29,98	21,55
Pastwisko	13,10	5,01	5,73	7,59	—	7,30	16,65	1,57	3,55	4,94	5,51
Siano łąkowe	7,28	3,99	6,77	3,57	—	8,29	7,64	7,57	4,77	1,70	2,82
Siano koniczyn	1,65	1,70	0,84	4,58	—	3,90	2,30	1,38	2,44	6,01	3,69
Inne siano	1,19	0,13	0,10	1,29	—	1,16	0,96	2,96	—	0,50	0,09
Słoma i plewy	7,84	13,89	9,51	7,60	—	7,16	6,29	9,63	13,45	9,70	8,82
Mleko pełne ltr	85,—	144,—	99,—	152,—	—	105,—	50,—	147,—	111,—	193,—	184,—
Mleko chude ltr	3,—	37,—	4,—	7,—	—	3,—	—	—	—	—	8,—

* Danych dla województwa kieleckiego nie publikujemy jako niewiarogodną.

** Wytłoki mokre i suche, pulpa ziemniaczana.

Tabela 22

Pasze w kg zużyte na produkcję 100 kg żywności trzody chlewnej
— województwami w roku 1957/58

Rodzaj paszy	Warszawa	Bydgoszcz	Poznań	Kódz	Kielce	Lublin	Białystok	Wrocław	Opole	Kraków	Rzeszów
Ziarno	1	—	13	3	14	2	6	12	1	11	7
Otręby	53	44	42	65	57	29	27	70	21	63	60
Ospa	118	166	168	106	80	127	163	127	116	109	91
Inne treściwe	—	3	—	—	4	4	3	2	7	3	3
Ziemniaki	1051	894	920	1104	914	930	1008	871	637	486	716
Okopowe pastewne	13	7	21	—	3	17	46	38	35	78	82
Przetwory okopowych*	37	8	51	—	39	—	—	1	30	1	15
Zielonki	75	176	181	31	52	46	6	53	81	127	40
Mleko pełne w l	10	9	—	—	—	—	9	5	19	22	—
Mleko chude w l	177	264	203	96	158	161	113	56	223	183	215
Inne pasze	1	3	2	—	—	22	—	94	13	—	26

* Wytłoki mokre i suche, pulpa ziemniaczana.

Tabela 23

Pasze w q skarmione końmi w przeliczeniu na 1 sztukę duża
— województwami w latach 1956/57—1957/58 (średnie dwuletnie)

Rodzaj paszy	Warszawa	Bydgoszcz	Poznań	Łódź	Kielce	Lublin	Białystok	Wrocław	Opole	Kraków	Rzeszów
Ziarno	8,52	3,54	7,09	9,57	7,21	6,56	5,90	8,64	13,67	6,21	4,24
Otręby	1,86	0,10	0,26	0,20	0,11	0,17	0,09	0,64	—	—	0,17
Ospa	1,04	6,58	4,72	0,67	0,48	0,38	1,67	0,85	1,39	0,23	0,38
Inne treściwe	—	—	0,16	—	—	—	—	—	—	—	—
Ziemniaki	2,35	0,67	2,63	3,93	6,86	1,11	2,47	0,71	0,95	0,81	0,28
Inne okopowe	1,35	4,26	0,92	0,63	5,89	2,27	1,58	3,67	3,12	6,92	8,97
Przetwory okopowych	—	—	0,90	—	—	—	—	1,19	—	0,11	0,11
Kiszonki	—	—	—	—	—	—	—	0,89	1,90	—	—
Pasze zielone	3,74	20,98	11,21	10,80	6,48	2,79	—	7,75	9,90	9,13	4,99
Pastwisko	14,29	3,66	5,38	6,66	3,02	4,33	21,65	2,81	4,56	3,64	3,52
Siano łąkowe	6,99	5,01	6,85	4,15	4,92	14,91	10,33	10,63	11,33	6,25	8,42
Siano koniczynny	2,78	3,56	1,44	2,38	5,24	1,87	2,20	4,12	4,38	7,16	5,20
Inne siano	0,81	1,31	1,71	0,84	0,43	—	0,75	0,64	—	0,44	—
Słoma	8,21	9,17	8,29	8,14	7,66	6,81	5,43	6,54	7,09	6,15	3,22

Ciąg dalszy tabeli 24

Dynamika zmian cen skupu państwowego, kosztów jednostkowych (bez świadczeń) oraz wskaźnika opłacalności sześciu podstawowych ziemiopłodów w latach od 1957/58 do 1959/60

Artykuł	Ceny skupu państwowego zł/q			Koszty jednostkowe zł/q			Wskaźnik opłacalności %		
	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60
K i e l c e									
Pszenica	311	307	303	350	376	371	88,9	81,6	81,7
Żyto	232	223	220	314	326	325	73,9	68,4	67,7
Jęczmień	274	259	259	344	370	348	79,7	70,0	74,4
Owies	198	203	182	292	308	298	67,8	65,9	61,1
Ziemniaki	57	75	77	68	73	96	83,8	102,7	80,2
Bur. cukrowe	58	60	60	45	57	60	128,9	105,3	100,0
L u b l i n									
Pszenica	317	311	312	309	334	319	102,6	93,1	97,8
Żyto	232	220	221	256	282	280	90,6	78,0	78,9
Jęczmień	244	248	229	267	290	273	91,4	85,5	83,9
Owies	209	208	201	278	322	333	75,2	64,6	60,4
Ziemniaki	55	74	67	61	61	72	90,2	121,3	93,1
Bur. cukrowe	58	60	60	48	57	74	120,8	105,3	81,1
B i a ł y s t o k									
Pszenica	298	296	296	391	399	405	76,2	74,2	73,1
Żyto	208	208	211	237	274	243	87,8	75,9	86,8
Jęczmień	213	205	207	355	334	354	60,0	61,4	58,5
Owies	192	198	196	271	268	310	70,8	73,9	63,2
Ziemniaki	54	72	73	66	66	71	81,8	109,1	102,8
Bur. cukrowe	58	60	60	94	94	98	61,7	63,8	61,2
W r o c ł a w									
Pszenica	312	314	312	291	285	287	107,2	110,2	108,7
Żyto	229	220	220	243	240	259	94,2	91,7	84,9
Jęczmień	243	249	261	278	280	277	87,4	88,9	94,2
Owies	213	210	205	252	226	261	84,5	92,9	78,5
Ziemniaki	65	80	58	64	85	65	101,6	94,1	89,2
Bur. cukrowe	58	60	60	40	38	94	145,0	157,9	63,8

Ciąg dalszy tabeli 24

Dynamika zmian cen skupu państwowego, kosztów jednostkowych (bez świadczeń) oraz wskaźnika opłacalności sześciu podstawowych ziemiopłodów w latach od 1957/58 do 1959/60

Artykuł	Ceny skupu państwowego zł/q			Koszty jednostkowe zł/q			Wskaźnik opłacalności %		
	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60
O p o l e									
Pszenica	319	311	310	241	280	265	132,4	111,1	117,0
Żyto	234	222	216	231	264	259	101,3	84,1	83,4
Jęczmień	247	240	268	226	249	246	109,3	96,4	108,9
Owies	217	212	209	191	211	212	113,6	100,5	98,6
Ziemniaki	58	77	75	75	82	78	77,3	93,9	96,1
Bur. cukrowe	58	60	60	36	37	63	161,1	162,2	95,2
K r a k ó w									
Pszenica	329	321	323	345	399	355	95,4	80,5	91,0
Żyto	243	232	232	297	309	305	81,8	75,1	76,1
Jęczmień	235	238	224	379	411	328	62,0	57,9	68,3
Owies	219	218	210	339	339	334	64,2	64,3	62,9
Ziemniaki	54	83	77	63	73	80	85,7	113,7	96,2
Bur. cukrowe	58	60	60	53	70	84	109,4	113,2	85,7
R z e s z ó w									
Pszenica	326	323	319	382	431	393	85,2	74,9	80,2
Żyto	245	232	228	345	372	349	71,0	62,4	65,3
Jęczmień	239	237	223	409	436	421	58,4	54,4	54,2
Owies	220	216	202	329	406	421	56,6	53,2	48,0
Ziemniaki	55	77	74	75	91	105	73,3	84,6	70,5
Bur. cukrowe	58	60	60	51	60	77	113,7	100,0	77,9

Tabela 25

Dynamika zmian cen skupu państwowego, kosztu jednostkowego (bez świadczeń) oraz wskaźnika opłacalności dla 1 kg żywca wołowego, 1 litra mleka i 1 kg żywca wieprzowego w latach od 1957/58 do 1959/60

Wyszczególnienie	Ceny skupu państwowego zł/q			Koszty jednostkowe zł			Wskaźnik opłacalności %		
	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60
Warszawa									
Trzoda chlewna									
1 kg żywca	16,78	16,73	17,32	18,31	18,66	20,33	91,6	89,7	85,2
Bydło 1 kg									
żywca	8,34	10,59	10,97	11,30	12,11	12,66	73,8	87,4	86,7
1 l. mleka	2,27	2,33	2,33	2,55	2,73	2,85	89,0	85,3	81,8
Bydgoszcz									
Trzoda chlewna									
1 kg żywca		19,74	20,81	16,06	16,59	17,99		119,0	115,7
Bydło 1 kg									
żywca	8,36	10,41	11,39	9,70	9,94	10,93	86,2	104,7	104,2
1 l. mleka	2,28	2,32	2,28	2,19	2,24	2,47	104,1	103,6	92,3
Poznań									
Trzoda chlewna									
1 kg żywca		21,19	20,96	17,09	18,53	18,87		114,4	111,1
Bydło 1 kg									
żywca	7,91	10,42	11,49	10,24	10,52	10,80	77,2	99,0	106,4
1 l. mleka	2,34	2,33	2,30	2,31	2,37	2,43	101,3	98,3	94,7
Łódź									
Trzoda chlewna									
1 kg żywca	16,25	16,33	16,93	19,39	20,04	21,99	83,8	81,5	77,0
Bydło 1 kg									
żywca	8,39	10,38	11,24	12,49	12,82	14,06	67,2	81,0	79,9
1 l. mleka	2,30	2,39	2,35	2,81	2,89	3,17	81,9	82,6	74,1
Kielce*									
Trzoda chlewna									
1 kg żywca	17,54	17,07	17,24	18,35	19,59	21,80	95,6	87,1	79,1
Bydło 1 kg									
żywca	8,10	10,42	10,93	11,40	11,98	12,98	71,1	87,0	84,2
1 l. mleka	2,32	2,33	2,39	2,57	2,70	2,93	90,3	86,3	81,6

* Danych dla bydła nie publikujemy jako niewiarogodne.

Tabela 25a

Dynamika zmian cen skupu państwowego,* kosztu jednostkowego (bez świadczeń), oraz wskaźnika opłacalności dla 1 kg żywca wołowego, 1 litra mleka i 1 kg żywca wieprzowego w latach od 1957/58 do 1959/60

Artykuł	Ceny skupu państwowego zł			Koszt jednostkowy zł			Wskaźnik opłacalności %		
	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60
L u b l i n									
Trzoda chlewna									
1 kg żywca	16,99	17,00	17,68	17,63	18,55	19,90	96,4	91,6	88,8
B i a ł y s t o k									
Trzoda chlewna									
1 kg żywca	16,69	16,55	17,53	18,06	18,73	19,72	92,4	88,4	88,9
Bydło 1 kg									
żywca	7,74	9,72	10,90	10,29	10,75	11,37	75,2	90,5	95,9
1 l. mleka	2,29	2,37	2,39	2,32	2,42	2,56	98,7	97,8	93,4
W r o c ł a w									
Trzoda chlewna									
1 kg żywca	17,21	17,43	17,98	19,71	22,08	22,34	87,3	78,9	80,5
Bydło 1 kg									
żywca	8,36	10,60	11,47	11,56	12,55	13,02	72,3	83,8	84,9
1 l. mleka	2,28	2,35	2,31	2,61	2,83	2,94	87,4	83,0	78,6
O p o l e									
Trzoda chlewna									
1 kg żywca	17,23	17,38	17,95	16,58	17,54	18,67	103,9	99,1	96,1
Bydło 1 kg									
żywca	8,29	10,52	11,05	11,24	11,74	12,52	73,8	89,6	88,3
1 l. mleka	2,31	2,36	2,35	2,53	2,65	2,83	91,3	89,1	83,0
K r a k ó w									
Trzoda chlewna									
1 kg żywca	17,09	17,58	17,97	18,95	20,14	22,84	90,2	87,3	78,7
Bydło 1 kg									
żywca	9,08	10,74	11,31	12,56	13,53	14,79	72,3	79,4	76,5
1 l mleka	2,45	2,57	2,52	2,83	3,05	3,34	86,6	84,3	75,4
R z e s z ó w									
Trzoda chlewna									
1 kg żywca	15,99	16,43	17,42	19,22	20,78	23,13	83,2	79,1	75,3
Bydło 1 kg									
żywca	7,76	9,81	10,67	13,28	13,42	14,90	58,4	73,1	71,6
1 l mleka	2,45	2,50	2,45	3,00	3,34	3,71	81,7	74,9	66,0

* Dla żywca trzody chlewnej przyjęto ceny kontraktacji trzody mięsno-słoinowej

Tabela 26

**Koszty jednostkowe (ze świadczeniami) 1 q produkcji 6 podstawowych
ziemiopłodów w latach od 1957/58 do 1959/60**

Artykuł	Koszty jednostkowe zł			Koszty jednostkowe zł			Koszty jednostkowe zł		
	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60
	Warszawa			Bydgoszcz			Poznań		
Pszenica	387	443	418	268	287	295	324	358	332
Żyto	255	338	306	264	275	270	275	285	274
Jęczmień	280	320	335	240	243	286	284	260	243
Owies	290	311	326	237	223	297	293	266	308
Ziemniaki	63	66	78	58	67	69	67	84	74
Buraki cukrowe	45	53	75	36	40	103	36	39	85
	Łódź			Kielce			Lublin		
Pszenica	359	437	392	389	411	401	357	380	353
Żyto	283	316	274	355	364	355	311	332	319
Jęczmień	274	306	330	387	410	379	315	290	273
Owies	358	341	386	345	356	336	361	395	393
Ziemniaki	62	65	69	73	78	101	63	67	77
Buraki cukrowe	—	—	—	47	59	62	50	59	76
	Białystok			Wrocław			Opole		
Pszenica	436	438	441	330	336	327	293	334	304
Żyto	246	283	250	305	296	303	286	264	259
Jęczmień	410	378	392	337	333	318	281	306	286
Owies	315	305	347	310	273	302	242	262	250
Ziemniaki	72	70	75	73	95	71	84	90	83
Buraki cukrowe	97	96	100	44	41	99	39	40	66
	Kraków			Rzeszów					
Pszenica	383	434	382	424	471	428			
Żyto	336	343	333	388	458	425			
Jęczmień	390	421	405	452	476	462			
Owies	382	375	364	432	444	452			
Ziemniaki	68	79	86	80	96	109			
Buraki cukrowe	68	84	97	57	64	82			

Tabela 27

**Koszty jednostkowe (ze świadczeniami) 1 kg żywca wołowego, 1 litra mleka,
1 kg żywca trzody chlewnej w latach od 1957/58 do 1959/60**

Wyszczególnienie	Koszt jednostkowy zł/q			Koszt jednostkowy zł/q			Koszt jednostkowy zł/q		
	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60	1957/58	1958/59	1959/60
	Warszawa			Bydgoszcz			Poznań		
Trzoda chlewna									
1 kg żywca	20,13	20,32	21,79	18,83	19,22	20,33	20,25	21,51	21,46
Bydło									
1 kg żywca	12,32	13,04	13,48	10,85	11,00	11,88	11,80	11,99	12,07
1 l mleka	2,78	2,94	3,04	2,45	2,48	2,68	2,66	2,70	2,72
	Łódź			Kielce*			Lublin		
Trzoda chlewna									
1 kg żywca	21,44	21,94	23,65	19,53	20,67	22,74	19,27	20,06	21,19
Bydło									
1 kg żywca	13,59	13,81	14,92				12,57	13,03	13,88
1 l mleka	3,06	3,11	3,36				2,84	2,94	3,17
	Białystok			Wrocław			Opole		
Trzoda chlewna									
1 kg żywca	19,66	20,20	21,06	21,90	24,17	24,02	17,98	18,85	19,77
Bydło									
1 kg żywca	11,18	11,56	12,11	12,81	12,88	13,98	12,41	12,83	13,44
1 l mleka	2,52	2,60	2,73	2,89	2,90	3,15	2,80	2,90	3,03
	Kraków			Rzeszów					
Trzoda chlewna									
1 kg żywca	20,18	21,20	23,77	20,51	21,92	24,10			
Bydło									
1 kg żywca	13,20	14,07	15,27	13,90	13,91	15,34			
1 l mleka	2,98	3,17	3,44	3,14	3,47	3,82			

* Danych dla bydła nie publikujemy jako niewiarogodne.

SPIS TABEL

- Tabela 1 — Struktura nakładów w zł na 1 ha produkcji pszenicy w roku 1957/58
- „ 2 — Struktura nakładów w zł na 1 ha produkcji żyta w roku 1957/58
- „ 3 — Struktura nakładów w zł na 1 ha produkcji jęczmienia w roku 1957/58
- „ 4 — Struktura nakładów w zł na 1 ha produkcji owsa w roku 1957/58
- „ 5 — Struktura nakładów w zł na 1 ha produkcji ziemniaków w roku 1957/58
- „ 6 — Struktura nakładów w zł na 1 ha produkcji buraków cukrowych w roku 1957/58
- „ 7 — Struktura nakładów w zł na bydło w przeliczeniu na 1 krowę w roku 1957/58
- „ 8 — Struktura nakładów w zł na produkcję 100 kg żywca trzody chlewnej w roku 1957/58
- „ 9 — Struktura nakładów w zł na utrzymanie 1 konia w przeliczeniu na 1 sztukę dużą w roku 1957/58
- „ 10 — Dynamika zmian niektórych elementów struktury nakładów w zł na 1 ha produkcji pszenicy w latach od 1957/58 do 1959/60
- „ 11 — Dynamika zmian niektórych elementów struktury nakładów w zł na 1 ha produkcji żyta w latach od 1957/58 do 1959/60
- „ 12 — Dynamika zmian niektórych elementów struktury nakładów w zł na 1 ha produkcji jęczmienia w latach od 1957/58 do 1959/60
- „ 13 — Dynamika zmian niektórych elementów struktury nakładów w zł na 1 ha produkcji owsa w latach od 1957/58 do 1959/60
- „ 14 — Dynamika zmian niektórych elementów struktury nakładów w zł na 1 ha produkcji ziemniaków w latach od 1957/58 do 1959/60
- „ 15 — Dynamika zmian niektórych elementów struktury nakładów w zł na 1 ha produkcji buraków cukrowych w latach od 1957/58 do 1959/60
- „ 16 — Dynamika zmian niektórych elementów struktury nakładów w zł na bydło w przeliczeniu na 1 krowę w latach od 1957/58 do 1959/60
- „ 17 — Dynamika zmian niektórych elementów struktury nakładów w zł na produkcję 100 kg żywca trzody chlewnej w latach od 1957/58 do 1959/60
- „ 18 — Dynamika zmian nakładów brutto w zł na 1 ha sześciu podstawowych ziemiopłodów w latach od 1957/58 do 1959/60

- Tabela 19 — Dynamika zmian nakładów brutto na bydło w przeliczeniu na 1 krowę i 1 sztukę dorosłą, nakładów netto na 100 kg produkcji trzody chlewnej, na konie w przeliczeniu na 1 sztukę dużą oraz kosztu godziny końskiej w latach od 1957/58 do 1959/60
- „ 20 — Pasze w q skarmione bydłem w przeliczeniu na krowę w roku 1957/58
- „ 21 — Pasze w q skarmione bydłem w przeliczeniu na 1 sztukę dorosłą w roku 1957/58
- „ 22 — Pasze w kg zużyte na produkcję 100 kg żywca trzody chlewnej w roku 1957/58
- „ 23 — Pasze w q skarmione końmi w przeliczeniu na 1 sztukę dużą w latach 1956-57-1957/58 (średnie dwuletnie)
- „ 24 — Dynamika zmian cen skupu państwowego, kosztów jednostkowych (bez świadczeń) oraz wskaźnika opłacalności sześciu podstawowych ziemiopłodów w latach od 1957/58 do 1959/60
- „ 24 — Dynamika zmian cen skupu państwowego, kosztów jednostkowych (bez świadczeń) oraz wskaźnika opłacalności sześciu podstawowych ziemiopłodów w latach od 1957/58 do 1959/60 (Tab. 24 d.c.)
- „ 24 — Dynamika zmian cen skupu państwowego, kosztów jednostkowych (bez świadczeń) oraz wskaźnika opłacalności w latach od 1957/58 do 1959/60 sześciu podstawowych ziemiopłodów (tab. 24 d.c.)
- „ 25 — Dynamika zmian cen skupu państwowego, kosztu jednostkowego (bez świadczeń) oraz wskaźnika opłacalności dla 1 kg żywca wołowego, 1 litra mleka i 1 kg żywca wieprzowego w latach od 1957/58 do 1959/60
- „ 25 — Dynamika zmian cen skupu państwowego, kosztu jednostkowego (bez świadczeń), oraz wskaźnika opłacalności dla 1 kg żywca wołowego, 1 litra mleka i 1 kg żywca wieprzowego w latach od 1957/58 do 1959/60 (Tab. 25 d.c.)
- „ 26 — Koszty jednostkowe (ze świadczeniami) 1 q produkcji 6 podstawowych ziemiopłodów w latach od 1957/58 do 1959/60
- „ 27 — Koszty jednostkowe (ze świadczeniami) 1 kg żywca wołowego, 1 litra mleka, 1 kg żywca trzody chlewnej w latach od 1957/58 do 1959/60